

ПРОЄКТ СТАТУТУ Шабівської сільської територіальної громади

Шабo- 2026

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА	6
ПРЕАМБУЛА	13
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	14
Стаття 1. Мета та предмет регулювання Статуту	14
Стаття 2. Адміністративний центр територіальної громади та територія територіальної громади	15
Стаття 3. Символіка територіальної громади й населених пунктів, що входять до територіальної громади	16
Стаття 4. Місцеві святкові та пам'ятні дати	17
Стаття 5. Почесні відзнаки територіальної громади	17
РОЗДІЛ II. ПРАВА, ОBOB'ЯЗКИ, ГАРАНТІЇ ПРАВ ЖИТЕЛІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ	18
Стаття 6. Житель територіальної громади	18
Стаття 7. Умови реалізації жителями прав та обов'язків у вирішенні питань місцевого значення	18
Стаття 8. Права жителів територіальної громади на участь у вирішенні питань місцевого значення	18
Стаття 9. Обов'язки жителів територіальної громади	20
Стаття 10. Рівність та реалізація можливостей жителів	21
Стаття 11. Гарантії прав жителів територіальної громади	22
РОЗДІЛ III. ФОРМИ ТА ПОРЯДОК УЧАСТІ ЖИТЕЛІВ ШАБІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ	22
Стаття 12. Форми безпосередньої участі жителів територіальної громади у місцевому самоврядуванні	22
Стаття 13. Місцеві вибори та місцевий референдум	24
Стаття 14. Загальні збори (конференція) жителів	24
Стаття 15. Ініціатори загальних зборів (конференції)	25
Стаття 16. Місцева ініціатива	27
Стаття 17. Громадські слухання	29
Стаття 18. Звернення громадян до органів і посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі у формі електронної петиції	32
Стаття 19. Консультативні опитування	33
Стаття 20. Публічні консультації	34
Стаття 21. Участь жителів у консультативно-дорадчих органах, утворених при органах при органах та/або посадових особах місцевого самоврядування	36
Стаття 22. Участь у роботі наглядових рад, або інших контрольно-наглядових органів юридичних осіб, що перебувають в комунальній власності територіальної громади, засновниками яких є рада	36
Стаття 23. Участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету та громадський бюджет	37

Стаття 24. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.	38
Стаття 25. Засади громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб	40
Стаття 26. Доступ до публічної інформації	41
Стаття 27. Органи самоорганізації населення.....	42
РОЗДІЛ IV. ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ Й ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.	43
Стаття 28. Основні засади взаємодії органів і посадових осіб місцевого самоврядування з жителями.....	43
Стаття 29. Елементи системи місцевого самоврядування в територіальній громаді	44
Стаття 30. Сільська рада	44
Стаття 31. Особливості організації роботи Ради	45
Стаття 32. Сільський голова	46
Стаття 33. Секретар Ради	46
Стаття 34. Постійні комісії Ради	47
Стаття 35. Депутат Ради.....	47
Стаття 36. Виконавчий комітет Ради	48
Стаття 37. Виконавчі органи Ради.....	49
Стаття 38. Старостинські округи Шабівської сільської територіальної громади	49
Стаття 39. Староста.....	50
Стаття 40. Юридичні особи, що перебувають у комунальній власності територіальної громади..	50
РОЗДІЛ V. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ РАДИ І ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОБ'ЄДНАННЯМИ ГРОМАДЯН ТА ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ.....	51
Стаття 41. Взаємовідносини ради та її посадових осіб з інститутами громадянського суспільства	51
Стаття 42. Взаємовідносини територіальної громади з іншими територіальними громадами.....	52
Стаття 43. Участь в асоційованих організаціях і міжнародна співпраця	52
Стаття 44. Міжнародна та інтеркультурна співпраця	52
Стаття 45. Партнерські (солідарні) громади	53
РОЗДІЛ VI. ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	54
Стаття 46. Спрямування розвитку територіальної громади	54
Стаття 47. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування	55
Стаття 48. Фінансова основа місцевого самоврядування Територіальної громади:.....	57
Стаття 49. Планування розвитку територіальної громади. Засади планування розвитку територіальної громади.....	59
Стаття 50. Стратегічне планування	60
Стаття 51. Планування публічних інвестицій.....	61

Стаття 52. Бюджетне планування	63
Стаття 53. Просторове планування	63
Стаття 54. Планування сталого розвитку	64
Стаття 55. Планування підвищення доброчесності (запобігання корупції)	65
Стаття 56. Моніторинг і оцінка реалізації документів з планування розвитку територіальної громади	65
Стаття 57. Охорона довкілля	66
Стаття 58. Загальні засади планування територій загального користування та участь жителів в цьому процесі	67
Стаття 59. Охорона культурної спадщини та інших цінних об'єктів територіальної громади	68
Стаття 60. Застосування гендерно орієнтованого підходу під час планування розвитку територіальної громади	68
Стаття 61. Розвиток науки й освіти, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, культури та мистецтва	69
Стаття 62. Розвиток волонтерської діяльності	69
Стаття 63. Утвердження української національної та громадянської ідентичності	69
Стаття 64. Сприяння діяльності національно-культурних товариств	70
Стаття 65. Забезпечення рівного доступу (інклюзивності) та соціальної справедливості	70
Стаття 66. Охорона дитинства, підтримка материнства та батьківства	71
Стаття 67. Пріоритети розвитку соціально-гуманітарної сфери життєдіяльності територіальної громади	72
Стаття 68. Розвиток економічної сфери життєдіяльності територіальної громади	72
Стаття 69. Підтримка ветеранів/ветеранок війни	73
РОЗДІЛ VII. ПОРЯДОК ІНФОРМУВАННЯ, ЗВІТУВАННЯ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ДЕПУТАТІВ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ПЕРЕД ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ	75
Стаття 70. Засади інформування жителів територіальної громади про діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів сільської ради	75
Стаття 71. Загальні засади звітування виконавчих органів сільської ради та посадових осіб органу місцевого самоврядування, депутатів ради перед територіальною громадою	75
Стаття 72. Звітування сільського голови	76
Стаття 73. Звітування депутатів сільської ради	77
Стаття 74. Звітування виконавчих органів сільської ради	78
Стаття 75. Звітування старости	79
Стаття 76. Інформування про діяльність суб'єктів господарювання, що перебувають у комунальній власності територіальної громади	79
РОЗДІЛ VIII. УЧАСТЬ МОЛОДІ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ	80
Стаття 77. Участь молоді у місцевому самоврядуванні	80
Стаття 78. Молодіжна рада	81

Стаття 79. Роль сільської ради, її виконавчих органів та сільського голови у сфері молодіжної політики	82
Стаття 80. Молодіжні центри та простори.....	82
Стаття 81. Підтримка обдарованої молоді	83
РОЗДІЛ ІХ. ЗАСАДИ ВІДКРИТОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПОРЯДОК ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	84
Стаття 82. Зasadничі положення відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.....	84
Стаття 83. Відкритість та прозорість пленарних засідань сільської ради, засідань постійних комісій та виконавчого комітету сільської ради	85
Стаття 84. Загальні вимоги до функціонування офіційного вебсайту сільської ради	86
Стаття 85. Інформація, що розміщується на офіційному вебсайті сільської ради	87
Стаття 86. Особливості оприлюднення проєктів актів та актів органів а посадових осіб місцевого самоврядування, висновків та рекомендацій постійних комісій на офіційному вебсайті сільської ради	89
РОЗДІЛ Х. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	90

Історична довідка

Шабівська сільська рада, як об'єднана територіальна громада, створена 29 жовтня 2017 року шляхом об'єднання чотирьох сільських рад, до складу яких увійшли 11 населених пунктів. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 720-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Одеської області» до Шабівської сільської ради було приєднано Адамівську сільську раду (с.Адамівка, с.Авидівка, с.Благодатне), тим самим збільшивши кількість населених пунктів громади до 14.

Історія степової Бессарабії — це не історія одного села чи однієї дороги. Це великий живий літопис, написаний руками переселенців, хліборобів, виноградарів і мрійників, які приходили на ці землі у різні часи, але залишали по собі спільне — життя. Уздовж лиманів і степових шляхів, серед чорноземів і виноградників поступово народжувалася мережа поселень, що сьогодні складають єдину історичну й людську спільноту.

Наприкінці XVIII — на початку XIX століття південні землі Буджаку активно заселялися. Саме тоді, приблизно у 1798 році, виникли Адамівка та Авидівка — невеликі поселення серед безмежного степу. Люди приходили сюди в пошуках землі й свободи, будували перші оселі, освоювали родючі чорноземи, поступово перетворюючи дикі простори на сільськогосподарський край.

Трохи пізніше, у 1823 році, з'явилися Черкеси та Бритівка (тодішній Олександрталь).

Інша сторінка степової історії почалася приблизно у 1823 році, коли виникло село Черкеси, спершу відоме як Черкез. За легендою, його назву пов'язують або з першим поселенцем — вихідцем із Кавказу, або з іменем князя, що брав участь у заснуванні села. Цю пам'ять зберігали старожили, передаючи її з покоління в покоління.

Життя тут було нелегким. Найбільшою проблемою залишалася вода: її діставали з криниці глибиною п'ятдесят метрів. Для господарських потреб селяни разом викопали величезний ставок, працюючи плугами й кіньми. Так з'явився «Кубик» — водойма, створена спільною працею громади. Увечері оселі освітлювали газові лампи та каганці, адже електрики тоді ще не було.

Лише з 1950 року село почало активно розростатися. З'явилися медпункт, воєнторг, а після об'єднання колгоспів Черкесів і Бритівки у 1951–1952 роках була створена ферма великої рогатої худоби — важливий крок до розвитку місцевого господарства.

Наприкінці XX століття степові села переживали новий етап змін. Населений пункт швидко зростає і у 1991 році перейшов із Бритівської сільської ради до Салганської. Першим головою став Василь Древаль. Саме тоді почалося активне оновлення інфраструктури: відкрилася власна школа, з'явилися 16-квартирні будинки, до осель підвели газ, запрацювали

артезіанські свердловини. Село розвивалося економічно — до 2005 року тут діяло вже близько сорока підприємств.

Поступ громади був помітний і на рівні регіону: у 2009 році Салганська сільська рада здобула перше місце в конкурсі з розвитку соціальної інфраструктури та благоустрою території.

Невелике село Вигон, історія якого почалася приблизно у 1861 році. Тоді на ще майже незайманій землі з'явилися перші поселенці — люди працьовиті й витривалі, які прийшли сюди не просто жити, а пустити коріння.

За спогадами старожилів, що передавалися з покоління в покоління, серед перших мешканців були родини Григоращенків — Захарія Аксенійовича та Явдохи Олексіївни, Чумаченків — Федора Федоровича і Тетяни Аксентіївни. Поруч із ними оселялися Цибермани Митрофан і Марфа, прізвище яких нагадувало про зв'язок із німецькими колоністами сусідніх поселень, а також Крицький Василь, Шабаневич Юхим та інші переселенці, які разом творили нову громаду.

Село тоді складалося лише з двох десятків хатин, але вже мало свою душу. Воно потопало в зелені — обабіч дороги розросталися абрикоси, розлогі вишні, пахучі яблуні, а за обрієм тягнулися виноградники. Через це перша назва поселення звучала по-особливому тепло й символічно — Сади. Здавалося, сама природа благословила людей на життя серед родючості та спокою.

З роками назва змінилася. Коли саме — ніхто вже достеменно не пам'ятає. Одні говорили, що нове ім'я — Вигон — походить від пасовищ, куди виганяли худобу, інші пов'язували його з іменем першого голови колгоспу Вигонова. Та як би там не було, нова назва стала частиною історії, зберігши пам'ять про сільське життя і працю.

Село Польове ж виникло біля старого чумацького шляху, де засновник Іван Беня допомагав мандрівникам, а вдячні люди назвали поселення його іменем — Бені. Так із людської доброти народжувалася географія краю.

На березі лиману, там, де вода зустрічається зі степовим простором, народилося молоде поселення — селище Прибережне. Його історія не сягає глибокої давнини, як у багатьох навколишніх сіл Буджаку, проте вона є відображенням іншої епохи — часу великих змін, індустріального розвитку та формування нових громад.

Після 1940 року, коли Бессарабія увійшла до складу Української РСР, ці землі стали частиною Лиманського, а згодом Білгород-Дністровського району. У повоєнні роки держава активно розбудовувала господарство південного краю, використовуючи природне багатство лиманів і близькість Чорного моря. Саме тоді поруч із старовинним виноробним селом Шабо почала формуватися нова житлова територія — селище Прибережне.

Його поява була нерозривно пов'язана з розвитком рибного господарства. Лиман із давніх часів годував людей, але в другій половині ХХ століття рибальство набуло організованого, промислового характеру. Для

працівників рибоколгоспу та обслуговуючої інфраструктури виникла потреба у сучасному житлі. Так степовий простір поступово заповнювався новими будинками, вулицями та дворами.

Особливе місце в історії посідає Біленьке — село над Шаболатським (Будакським) лиманом, де поруч жили українці, молдовани, болгар, німці та гагаузи. Вже на початку XIX століття тут стояли перші будинки, а згодом з'явилися школа, бібліотека, Будинок культури, медичні заклади. Село стало прикладом багатокультурного співжиття, характерного для всієї Бессарабії.

Цікаву історію має і село Софіївка, засноване 1863 році німецькими колоністами як Софієнталь — «Софійська долина».

Серед безкраїх степових просторів розташувалося мальовниче село Софіївка. Колись ці місця мали недобру славу — тут знаходили притулок грабіжники й крадії коней. Та історія змінила свій хід, коли південні землі почали освоювати колоністи, покликані перетворити пустельний степ на родючий край.

Восени 1863 року переселенці з колоніального округу Лібенталь заснували тут колонію Софієнталь — «Софійську долину». Назву поселення отримало на честь Софії, доньки князя Демидова, якій колись належали ці землі. Місце обрали не випадково: у степу вода була справжнім скарбом, тому колоністи шукали природну западину, де вона підходила ближче до поверхні.

Перші будинки зводили з глини — єдиного доступного матеріалу. Її ретельно утрамбовували шарами, створюючи міцні оселі, деякі з яких служать людям і сьогодні. Поселенці швидко освоїлися: розвивали виноградарство, тваринництво, ремесла, будували млин, застосовували сільськогосподарські машини — віялки, молотарки, косарки. Згодом запрацював цегельний завод, і глиняні будинки почали облицьовувати цеглою.

Планування села було унікальним: земельні наділи розходилися променями від дворів, утворюючи своєрідне кільце — особливість, притаманну лише Софієнталю. Широкі, понад сто метрів завширшки вулиці, обсаджені деревами, створювали відчуття простору й порядку. Колоністи з перших років прокладали дороги, освітлювали вулиці, дбали про благоустрій.

У 1899 році було вирішено збудувати лютеранську церкву, яка постала лише у 1937 році. У її стінах діяла гімназія з окремим навчанням для хлопців і дівчат. Сьогодні в цій будівлі розміщені клуб і бібліотека — символ безперервності культурного життя.

Червень 1940 року став переломним: родини колоністів залишили Софієнталь під конвоем, завершивши німецький етап історії села. На їхнє місце прийшли нові мешканці, і поселення отримало нову назву — Софіївка. Радянський період приніс інший уклад життя: розвивалися тваринництво, висаджувалися поля троянди, шавлії та лаванди, працював ефірно-олійний радгосп-завод, який існував до 1994 року. На площі близько 1,27 км² формувалася нова історія — вже українського села.

Поселенці принесли із собою нову культуру господарювання:

виноградарство, ремесла, продумане планування вулиць і земель. Вони будували глиняні оселі, садили дерева, прокладали дороги, створюючи впорядковане європейське поселення посеред степу. Та у 1940 році колоністи залишили свої домівки, і село розпочало новий етап життя вже під назвою Софіївка.

Салгани, розташовані поблизу давнього Аккермана, мають ще глибші корені. Назва села походить від тюркського слова, пов'язаного з переробкою худоби, адже колись тут діяли бойні та салотопки. Завдяки виноградарям і близькості до торгових шляхів поселення поступово розвивалося, а у XX столітті перетворилося на активний населений пункт із власною школою, підприємствами та сучасною інфраструктурою.

Доля більшості сіл краю була спільною: з 1918 по 1940 роки вони перебували у складі Румунії, а 28 червня 1940 року увійшли до складу Радянського Союзу. Новий період приніс колективізацію. У 1951 році колгоспи «Нове життя» (Авидівка) та «Парижська комуна» (Благодатне) об'єдналися з господарствами Адамівки в колгосп імені Шевченка, який обробляв тисячі гектарів землі, вирощував зернові, овочі, цукрові буряки та розвивав тваринництво.

У цей час змінювався і побут людей. До сіл приходила електрика — у Вигоні вона засяяла в 1956 році, в Адамівці електромережу провели у 1961-му. Будувалися дороги, школи, медпункти, клуби, бібліотеки. З'являлися асфальтовані вулиці, нові житлові будинки, дитячі садки.

Бритівка стала важливим аграрним центром із великим господарством, виноробнею та майстернями. Тут працювали радгоспи, діяла бібліотека і великий Будинок культури, а місцева газета «Колгоспна правда» об'єднувала громаду інформаційно й духовно.

Освіта завжди була серцем степових сіл. У Біленькому ще у 1924 році відкрилася школа, у Вигоні навчання починалося в звичайних хатах, а згодом з'явилася сучасна двоповерхова будівля.

Село Адамівка стало особливо відомою завдяки школі козацько-лицарського виховання — унікальному освітньому проєкту, який поєднав навчання з традиціями українського козацтва. Її модель самоврядування була визнана однією з найкращих в Україні.

Будинки культури, бібліотеки, меморіали воїнам, хрести-обереги та пам'ятники Тарасові Шевченку ставали символами пам'яті й духовної єдності людей.

Наприкінці XX — на початку XXI століття села продовжили розвиватися вже в незалежній Україні. В Адамівці відкрився дитячий садок «Галинка», з'явилися меморіальні комплекси, оновлювалася соціальна інфраструктура. Молоде село Привітне, засноване у 1971 році, стало частиною економічно активної аграрної зони поблизу Шабо.

Попри зміни держав, назв і кордонів, незмінним залишалось головне — люди. Вони садили виноградарники, будували школи, копали криниці,

виросщували хліб і передавали дітям любов до своєї землі.

Інша сторінка степової історії почалася приблизно у 1823 році, коли виникло село Черкеси, спершу відоме як Черкез. За легендою, його назву пов'язують або з першим поселенцем - вихідцем із Кавказу, або з іменем князя, що брав участь у заснуванні села. Цю пам'ять зберігали старожили, передаючи її з покоління в покоління.

Життя тут було нелегким. Найбільшою проблемою залишалася вода: її діставали з криниці глибиною п'ятдесят метрів. Для господарських потреб селяни разом викопали величезний ставок, працюючи плугами й кіньми. Так з'явився «Кубик» — водойма, створена спільною працею громади. Увечері оселі освітлювали газові лампи та каганці, адже електрики тоді ще не було.

Лише з 1950 року село почало активно розростатися. З'явилися медпункт, воєнторг, а після об'єднання колгоспів Черкесів і Бритівки у 1951–1952 роках була створена ферма великої рогатої худоби — важливий крок до розвитку місцевого господарства.

Наприкінці ХХ століття степові села переживали новий етап змін. Населений пункт швидко зростає і у 1991 році перейшов із Бритівської сільської ради до Салганської. Першим головою став Василь Древаль. Саме тоді почалося активне оновлення інфраструктури: відкрилася власна школа, з'явилися 16-квартирні будинки, до осель підвели газ, запрацювали артезіанські свердловини. Село розвивалося економічно — до 2005 року тут діяло вже близько сорока підприємств.

Поступ громади був помітний і на рівні регіону: у 2009 році Салганська сільська рада здобула перше місце в конкурсі з розвитку соціальної інфраструктури та благоустрою територій.

На місці сучасного Шабо перше татарське поселення з'явилося близько 500 років тому. Найбільш раннє свідчення про існування Шабо зафіксовано у формі «Аша-Абага» в картографічному джерелі 1788 року. Ця дата вважається датою заснування Шабо. З енциклопедичних даних село Шабо знаходиться на правому березі Дністровського лиману.

В першому десятиріччі ХІХ століття в Шабе (тоді так називалося село) мешкало всього 28 чоловік. Начебто село ось - ось мало зникнути як населений пункт, але після Бухарестського мирного договору, який припинив російсько - турецьку війну, вся Бессарабія після відходу турок стала активно заселятися. Новосели приїжджали з сусідніх губерній та з Акерману. З'явилося нове українське село. В 1820 році в Шабе вже мешкало 275 чоловік. Цей рік став поворотним в його історії. Саме тоді в Акермані з далекої Швейцарії приїхав ботанік і педагог Луї – Венсенн Тардан. Його прийняв господар Бессарабії генерал І.Н.Інзов. Він наказав виділити для зимівлі Тардану і його супутнику квартиру в Акермані і підтримав ідею швейцарця про створення в селі Шабо виноградарсько-виноробну колонію.

Станом на 1886 рік у швейцарській колонії, центрі Шабської волості Аккерманського повіту Бессарабської губернії, мешкало 494 особи,

налічувалось 83 дворових господарства, існувала лютеранська церква, школа, крамниця. За 7 км - молитовний будинок.

Колоністи за декілька років перетворили Шабо в селище міського типу з підпорядкуванням Аккерманському магістрату, почали розводити нові сорти винограду, з якого виготовляли високоякісні вина, які швидко завоювали ринок Європи. Великі улови риби, достаток вина і винограду зробило мешканців Шабо такими заможними, що слава про Шабо понеслася по всій країні.

Завдяки швейцарським колоністам були закладені основи професійного виноградарства і виноробства для всього бессарабського і аккерманського регіонів. До середини XIX століття, швейцарська колонія Шабо стала одним з 8 найбільших центрів виноробства на півдні України. А в кінці XIX століття в Шабо налічувалося понад 3 мільйони кущів, як і давали дивовижний за якістю урожай, що перетворювався потім в неповторне вино. На плантаціях вирощувалося до 50 сортів винограду.

Шабо має свій замок-палац відомого в Європі винороба Андре Ансельма. Цей палац дійсно нагадує замок в мініатюрі.

У 1895 році його фото було опубліковане в Паризькому журналі. У 1891 році в Шабо перебувала Леся Українка. Влітку 1891 лікуючись у Криму в Євпаторії, під час спалаху епідемії тифу вона захворіла і змушена була виїхати в серпні 1891 року у Шабо. Родина швейцарських переселенців-колоністів Тардан гостинно приймала Лесю Українку близько двох місяців, аж до її повного одужання. У Шабо Лесю Українку відвідали М. В. Лисенко та сім'я Комарових.

На жаль, на початку Другої Світової війни швейцарські переселенці були змушені виїхати з території Шабо. Але за радянських часів шабське виноробство теж мало успіх, адже це було одне з найбільших виноробних підприємств в країні.

Село росло та розвивалося. Вже в 70-х роках минулого століття було прийняте рішення модернізувати Шабо. Почалося будівництво багатоповерхових будинків з усіма зручностями, в яких, на думку автора проекту, повинні були переселитися мешканці села. Але цього не сталося. Також, за радянського часу було збудовано: адміністративний корпусі на центральній площі села Шабо, де розмістилася – сільська рада, контора рибколгоспу, відділення поштового зв'язку, АТС, радіовузол. Згодом побудовані будівлі школи № 1 та Шабівської дільничної лікарні.

Отже, серед широких степів південної Бессарабії, де вітер століттями перегортає сторінки людських доль, народжувалися й зростали села, кожне з яких має власну історію — сповнену праці, випробувань і надії. Саме тут, на землях Буджаку, формувалася жива мозаїка поселень, що з часом стали домівкою для багатьох поколінь.

Таким чином, громада має цікаву історію, в якій завжди було виноградарство і виноробство, а також приклади успішної інтеграції

переселенців. Ми говоримо: «Шабівська громада – гармонія природи та виноробних традицій.»

І сьогодні ці села — Абрикосове, Адамівка, Авидівка, Біленьке, Бритівка, Благодатне, Вигін, Польове, селище Прибережне, Привітне, Салгани, Софіївка, Черкеси, Шабо — мов намистини одного степового намиста. Кожне має власний голос, але разом вони створюють спільну історію краю, де минуле не зникає, а продовжує жити у пам'яті, традиціях і щоденній праці людей.

ПРЕАМБУЛА

Шабівська сільська рада як представницький орган місцевого самоврядування Шабівської сільської територіальної громади, констатує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, усвідомлюючи свою відповідальність перед жителями Шабівської сільської територіальної громади, усвідомлюючи, що неможливо досягти розвитку й високої якості життя, якщо жителі не є частиною процесу ухвалення рішень, що їх стосуються, зважаючи на те, що добре демократичне врядування базується на основі реалізації повноважень органів місцевого самоврядування в тісній співпраці з жителями з метою підвищення якості життя і розвитку територіальної громади, коли людина — у центрі всіх демократичних інститутів та процесів, ураховуючи традиції, історичні, національно-культурні, соціально-економічні й інші особливості здійснення місцевого самоврядування в територіальній громаді, керуючись Конституцією України, Європейською хартією місцевого самоврядування, Додатковим протоколом до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» й іншими актами законодавства України, затверджує цей Статут.

Цей Статут є символом нашої спільної волі до побудови громади, в якій кожен мешканець відчувається захищеним, потрібним і шанованим, і в якій кожен має можливість реалізувати свій потенціал на благо громади та всієї України.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Мета та предмет регулювання Статуту

1. Статут Шабівської сільської територіальної громади Білгород-Дністровського району Одеської області України (далі – Статут) є основним місцевим нормативно-правовим актом територіальної громади в системі нормативно-правових актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування на території Шабівської сільської територіальної громади. Рішення та інші акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування та акти органів самоорганізації населення на території громади не мають суперечити Статуту. Статут є актом прямої дії.

2. В систему місцевих нормативно-правових актів входять:

- Статут територіальної громади;
- рішення місцевого референдуму;
- рішення ради;
- розпорядження сільського голови в межах своїх повноважень;
- рішення виконавчого комітету ради;
- акти посадових осіб місцевого самоврядування.

3. Статут є обов'язковим для виконання всіма органами місцевого самоврядування, органами державної влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, що діють на території громади, їх посадовими та службовими особами, а також громадянами України, іноземними громадянами та особами без громадянства, які постійно або тимчасово на законних підставах перебувають на території громади, а також жителями, іншими фізичними особами, які постійно або тимчасово проживають чи перебувають на території Шабівської громади.

4. Статут приймається з метою закріплення форм та механізмів участі жителів територіальної громади в здійсненні місцевого самоврядування, а також упорядкування найбільш важливих питань місцевого самоврядування.

5. Інші акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування повинні прийматися з дотриманням положень Статуту та відповідати йому.

6. Внесення змін до Статуту здійснюється Шабівською сільською радою. Пропозиції щодо внесення змін та доповнень до Статуту мають право подавати на розгляд ради сільський голова, депутати Ради, виконавчий комітет Ради, а також жителі в порядку внесення місцевої ініціативи.

7. Контроль за виконанням цього Статуту здійснюють Рада та її виконавчі органи, сільський голова та жителі. При визначенні Радою функціональної спрямованості і порядку організації роботи її постійних

комісії обов'язково визначається повноваження таких комісії щодо контролю відповідних розділів цього Статуту.

Стаття 2. Адміністративний центр територіальної громади та територія територіальної громади

Територія Шабівської сільської територіальної громади — територія, у межах якої територіальна громада здійснює свої повноваження щодо вирішення питань місцевого значення відповідно до Конституції і законів України як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

1. Шабівська сільська територіальна громада (далі — територіальна громада) - це жителі (-ьки), об'єднані постійним проживанням у межах території територіальної громади (далі — жителі).

2. Житель – громадянин України, який задекларував або зареєстрував місце проживання на території територіальної громади або фактичне місце проживання/перебування якого підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

3. Територіальна громада складається з жителів сіл Абрикосове, Адамівка, Авидівка, Біленьке, Бритівка, Благодатне, Вигін, Польове, Прибережне, Привітне, Салгани, Софіївка, Черкеси, Шабо.

4. Шабівська сільська рада, як об'єднана територіальна громада, створена 29 жовтня 2017 року шляхом об'єднання чотирьох сільських рад, до складу яких увійшли 11 населених пунктів. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 720-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Одеської області» до Шабівської сільської ради було приєднано Адамівську сільську раду (с.Адамівка, с.Авидівка, с.Благодатне), тим самим збільшивши кількість населених пунктів громади до 14.

5. До складу Шабівської сільської територіальної громади входять 3 старостинських округи:

- Салганський старостинський округ з центром в селі Салгани, що складається з сіл Салгани, Вигін, Абрикосове, Привітне;
- Бритівський старостинський округ з центром в селі Бритівка, що складається з сіл Бритівка, Черкеси, Польове;
- Біленьківський старостинський округ з центром в селі Біленьке, що складається з сіл Біленьке, Софіївка, Авидівка, Адамівка, Благодатне; Прибережне. Кількість населених пунктів -14.

6. Шабівська сільська територіальна громада, згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Білгород-Дністровського району і межує:

на півночі - з Білгород-Дністровською міською територіальною громадою,

на півдні - з Сергіївською селищною територіальною громадою,
 на заході - з Маразліївською сільською територіальною громадою,
 на північному заході - з Мологівською сільською територіальною громадою.

7. Загальна площа території Шабівської громади складає 631 км². Межі територіальної громади Відстані до міста Одеси та Міжнародного аеропорту «Одеса» становить 76 км, до міста Білгород-Дністровського - 10,8 км. Поряд з північною частиною громади на березі Дністровського лиману розташований «Білгород-Дністровський» морський торговельний порт.

Територія громади знаходиться поряд з основними портами України та кількома міжнародними транспортними коридорами. Через село Шабо проходить об'їзна гілка E87 - траса Н33 Монаші - Одеса. Поряд з селом Шабо проходить автошлях Одеса - Білгород-Дністровський і залізниця аналогічного сполучення зі станцією Шабо.

На північному заході та на сході територія громади обмежена водами Дністровського лиману, на півдні Чорним морем.

Усі населені пункти громади мають пряме дорожнє сполучення з адміністративним центром громади.

Найвіддаленішими населеними пунктами громади є такі села, як: с.Черкеси, с.Адамівка, с.Авидівка та с.Благодатне, відстань до яких складає більше 20 км. Середня відстань між населеними пунктами близько 12 км: відстань між Шабо та Абрикосовим, Софіївкою та Біленьким близько -15-18 км; Салганями, Бритівкою – 5 - 12 км

8. Територіальна громада має єдиний представницький орган – Шабівську сільську раду. Рада та її виконавчі органи є учасниками цивільних, господарських відносин, діють від імені територіальної громади та можуть набувати статусу юридичних осіб.

Стаття 3. Символіка територіальної громади й населених пунктів, що входять до територіальної громади

1. Офіційною символікою громади є прапор, герб та інше, що відображають історичні, культурні, духовні особливості та традиції територіальної громади. Положення, опис та порядок використання яких затверджується рішенням ради.

2. На будівлі ради, поряд з Державним Прапором України, піднімається прапор Шабівської територіальної громади. На вході до будівлі ради розміщується зображення герба Шабівської територіальної громади.

3. За обставин, коли здійснюється одночасне підняття прапорів України та громади, Прапор громади не може перевищувати за розмірами Державний прапор України і розміщується справа від нього (з боку глядача).

4. Прапор громади встановлюється у службовому кабінеті сільського голови, а на час проведення сесій ради вноситься до сесійної зали.

5. Органи місцевого самоврядування, органи державної влади, об'єднання громадян, підприємства, установи та організації, посадові особи, а також фізичні особи, зобов'язані з повагою ставитись до символіки Шабівської територіальної громади.

6. Населені пункти, що входять до складу Шабівської сільської територіальної громади можуть мати свою окрему символіку, яка встановлюється відповідно до їх історичних, географічних, культурних та інших місцевих особливостей і традицій, та не суперечить законодавству України.

Стаття 4. Місцеві святкові та пам'ятні дати

1. Перелік святкових та пам'ятних дат та порядок їх відзначення визначається Шабівською сільською радою та сільським головою.

Дні населених пунктів, що входять у Шабівську територіальну громаду, відзначаються щорічно, відповідно до традицій та усталених дат святкування.

2. Органи місцевого самоврядування, органи державної влади, об'єднання громадян, підприємства, установи та організації, посадові особи, а також фізичні особи, зобов'язані з повагою ставитися до святкових та пам'ятних дат, визначених даним Статутом.

Стаття 5. Почесні відзнаки територіальної громади

1. Шабівська сільська рада може присвоїти звання «Почесний громадянин Шабівської об'єднаної територіальної громади» за значний внесок у соціальний, економічний та культурний розвиток Шабівської територіальної громади, становлення та розбудову незалежної Української держави; утвердження української національної свідомості, активну громадську та благодійну діяльність; мужність та відвагу; забезпечення законності, прав і свобод громадян; інші заслуги перед громадою та Україною громадянам України або громадянам інших держав (у тому числі помертло) відповідно до Положення.

2. Шабівська сільська рада може засновувати інші почесні нагороди та відзнаки, положення про які затверджуються її рішенням.

3. Розгляд питання про присвоєння почесного звання чи про відзначення Подякою та Почесною грамотою ініціюється сільським

головою та його заступниками, керуючим справами, виконавчим комітетом ради, її постійними комісіями, старостами або трудовими колективами підприємствами, установами, організаціями (незалежно від форм власності), громадськими об'єднаннями, партійними та профспілковими організаціями, депутатськими комісіями, органами самоорганізації населення, а також загальними зборами громадян, відповідно до Положення.

РОЗДІЛ II. ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ, ГАРАНТІЇ ПРАВ ЖИТЕЛІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

Стаття 6. Житель територіальної громади

1. Первинним учасником місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада (жителі).

2. Житель територіальної громади – громадянин України, який задекларував або зареєстрував місце проживання на території територіальної громади або фактичне місце проживання/перебування якого підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, крім військовослужбовця строкової служби, фізичної особи, яка за вироком суду перебуває у місці позбавлення волі.

Стаття 7. Умови реалізації жителями прав та обов'язків у вирішенні питань місцевого значення

1. Жителі, яким виповнилося 18 років, мають всі права і обов'язки, передбачені цим Статутом.

2. Жителі, яким виповнилося 14 років, мають право ініціювати та брати участь у таких формах участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення, як місцева ініціатива, громадські слухання, публічні консультації, консультативно-дорадчий орган при органі та/або посадовій особі місцевого самоврядування та в інших формах участі, що не суперечать закону, а також мають і відповідні обов'язки, передбачені цим Статутом.

Стаття 8. Права жителів територіальної громади на участь у вирішенні питань місцевого значення

1. Права жителів територіальної громади на участь у вирішенні питань місцевого значення, гарантовані Конституцією та законами України, не можуть бути обмежені цим Статутом, іншими актами органів місцевого самоврядування, його посадовими особами.

2. Процедури та правила, передбачені цим Статутом, прийняті виключно з метою встановлення загальних, чітких, недискримінаційних і

прозорих механізмів реалізації права участі жителів громади у вирішенні питань місцевого значення, забезпечення балансу приватних та публічних інтересів у громаді.

3. При вирішенні питань місцевого значення жителі територіальної громади мають право:

3.1. подавати індивідуальні та колективні звернення органам і посадовим особам місцевого самоврядування, отримувати на них відповіді у встановлені законодавством строки;

3.2. бути включеними у встановленому порядку до складу консультативно-дорадчих органів при раді;

3.3. одержувати повну та достовірну інформацію про діяльність ради, сільського голови, виконавчих органів ради та їх посадових осіб у спосіб, передбачений законодавством та іншими нормативно-правовими актами;

3.4. одержувати копії актів ради, сільського голови, виконавчих органів ради та їх посадових осіб у порядку, визначеному законодавством;

3.5. брати участь у здійсненні контролю за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій у порядку й у формах, встановлених законодавством України;

3.6. брати участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення;

3.7. брати участь у розподілі частини видатків місцевого бюджету через механізми бюджетування за участі громадськості (громадський бюджет);

3.8. бути присутніми на засіданнях ради, її постійних комісій, виконавчого комітету в порядку, встановленому цим Статутом, регламентами ради та її виконавчого комітету;

3.9. на виступ на пленарному засіданні ради, засіданні постійної комісії у порядку, встановленому радою, на засіданні виконавчого комітету в порядку, встановленому виконавчим комітетом;

3.10. на особистий прийом депутатами ради, сільським головою, іншими посадовими особами органу місцевого самоврядування;

3.11. на ознайомлення з проектами актів органів місцевого самоврядування;

3.12. брати участь у роботі контрольно-наглядових органів юридичних осіб, засновниками яких є рада;

3.13. на оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

3.14. брати участь у реалізації форм участі територіальної громади в місцевому самоврядуванні, визначених цим Статутом, а також іншими рішеннями ради;

3.15. на отримання якісних публічних послуг, у тому числі,

адміністративних та соціальних послуг, що надаються органами місцевого самоврядування та комунальними підприємствами, установами, організаціями, бюджетними установами на території громади;

3.16. користуватися в установленому законодавством порядку об'єктами комунальної власності;

3.17. користуватися іншими правами, передбаченими Конституцією та актами законодавства України.

4. Права жителів територіальної громади в частині, що не суперечить Конституції та законам України, цьому Статуту, поширюються також на іноземців, осіб без громадянства та інших осіб, які на законних підставах проживають (перебувають) у межах територіальної громади, у тому числі на внутрішньо переміщених осіб.

5. Жителі територіальної громади мають право бути обраними депутатами ради, сільським головою, затвердженими членами виконавчого комітету чи призначеними посадовими особами ради, бути членами комісій, робочих груп, дорадчих органів органу місцевого самоврядування з будь-яких питань розвитку громади.

6. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод громадян із зазначенням строку дії цих обмежень відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Стаття 9. Обов'язки жителів територіальної громади

1. Жителі територіальної громади зобов'язані:

1.1. проявляти повагу до гідності кожної людини, вірувань, традицій, історії, національної та/або етнічної самобутності осіб та/або груп осіб, сприяти забезпеченню рівності інших прав і свобод осіб та/або груп осіб, які проживають чи на інших законних підставах перебувають у межах Шабівської територіальної громади;

1.2. утримуватися від будь-яких форм дискримінації, у тому числі гендерної;

1.3. шанобливо ставитись до традицій, звичаїв територіальної громади, її самобутності, історії та культури;

1.4. сприяти сталому розвитку територіальної громади та її населених пунктів;

1.5. шанобливо та ощадливо відноситися до майна, коштів, землі, зелених насаджень, довкілля, природних ресурсів територіальної громади, а також об'єктів спільної власності інших територіальних громад;

1.6. поважати символіку територіальної громади й населених пунктів, що входять до складу території територіальної громади і використовувати її тільки відповідно до призначення;

1.7. сплачувати податки і збори;

1.8. дотримуватися Конституції і законів України, цього Статуту й інших актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

1.9 реалізовувати свої права, свободи та законні інтереси з повагою до прав жителів територіальної громади та інших осіб, які на законних підставах проживають (перебувають) у межах територіальної громади, до інтересів держави та територіальної громади.

2. Обов'язки жителів територіальної громади в частині, що не суперечить Конституції та законам України, цьому Статуту, поширюються також на іноземців, осіб без громадянства та інших осіб, які проживають (перебувають) у межах територіальної громади у тому числі внутрішньо переміщених.

3. Усі, хто проживає або перебуває на території громади, зобов'язані поважати права і свободи жителів територіальної громади. Особи, винні у порушенні відповідних прав і свобод, притягуються до відповідальності відповідно до чинного законодавства України.

4. Права і обов'язки жителів Шабівської територіальної громади взаємопов'язані. Наявність прав породжує необхідність виконання жителями всіх населених пунктів Шабівської територіальної громади обов'язків щодо Шабівської територіальної громади в цілому.

Стаття 10. Рівність та реалізація можливостей жителів

1. Жителі, їхнє життя і здоров'я, права та інтереси визнаються найвищою соціальною цінністю в територіальній громаді.

2. Органи й посадові особи місцевого самоврядування у своїй діяльності зобов'язані надавати пріоритетне значення забезпеченню жителям реальної можливості реалізувати їхні права, а також служінню інтересам територіальної громади.

3. Реалізація жителями своїх прав, свобод і законних інтересів не повинна призводити до порушення прав і свобод інших осіб, а також інтересів територіальної громади, суспільства чи держави загалом.

4. Органи і посадові особи місцевого самоврядування серед іншого забезпечують:

- 1) безперешкодний доступ до об'єктів фізичного оточення і транспорту;
- 2) можливість безперешкодного пересування в межах територіальної громади;
- 3) отримання рівних умов участі в усіх сферах суспільного життя;
- 4) отримання інформації в доступний спосіб;
- 5) надання якісних соціальних, освітніх, комунальних, транспортних, фінансових, правничих, безпекових, адміністративних послуг, а також послуг у сфері громадського здоров'я, охорони здоров'я, цивільного захисту;
- 6) рівні можливості для піклування про своє здоров'я, занять фізичною культурою і спортом;
- 7) рівні можливості для культурного, мистецького й/або креативного

вираження, провадження культурної і творчої діяльності, доступу до культурних послуг, культурних цінностей, об'єктів культурної спадщини та інформації про них;

8) рівні можливості і вільного доступу до освіти, зокрема освіти протягом життя;

9) можливості у сфері зайнятості, а також провадження підприємницької діяльності.

Стаття 11. Гарантії прав жителів територіальної громади

1. Рада, її депутати, виконавчі органи та посадові особи забезпечують реалізацію прав та законних інтересів жителів територіальної громади у межах, визначених Конституцією та законами України.

2. Жителям територіальної громади гарантується право на участь у вирішенні всіх питань місцевого значення, віднесених до відання органів місцевого самоврядування, у порядку і формах, визначених Конституцією та актами законодавства України, цим Статутом та іншими рішеннями ради.

3. Захист та реалізація прав і свобод людини та громадянина, які закріплені в Конституції та законах України, визначають зміст і спрямованість діяльності органів місцевого самоврядування територіальної громади.

4. Органи місцевого самоврядування та їх посадові особи у своїй діяльності зобов'язані надавати пріоритетне значення служінню інтересам територіальної громади та забезпеченню усім її жителям реальної можливості реалізувати їх права.

5. Рішення та дії органів і посадових осіб місцевого самоврядування не можуть обмежувати встановлених Конституцією та законами України прав і свобод людини та громадянина.

6. Рада має законне право захисту, лобювання, відстоювання інтересів громади та її жителів, що не суперечать Конституції та законам України.

7. Права місцевого самоврядування захищаються в судовому порядку.

РОЗДІЛ III. ФОРМИ ТА ПОРЯДОК УЧАСТІ ЖИТЕЛІВ ШАБІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

Стаття 12. Форми безпосередньої участі жителів територіальної громади у місцевому самоврядуванні

1. Формами безпосередньої участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення є:

1) місцевий референдум;

- 2) загальні збори жителів;
- 3) місцеві ініціативи;
- 4) громадські слухання;
- 5) звернення громадян до органів і посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі у форматі електронної петиції;
- 6) консультативне опитування;
- 7) публічні консультації, в тому числі у форматі публічної електронної консультації;
- 8) консультативно-дорадчі органи при органах та/або посадових особах місцевого самоврядування;
- 9) участь у роботі наглядових рад, або інших контрольно-наглядових органів юридичних осіб, засновниками яких є рада;
- 10) участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету та громадський бюджет;
- 11) громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- 12) участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення;
- 13) інші форми участі, що не суперечать закону.

2. Можливість використання жителями певної форми участі у вирішенні питань місцевого значення визначається Конституцією, законами України, цим Статутом і рішеннями Шабівської сільської ради.

3. З метою забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, у тому числі права на участь у процесі прийняття рішень органами місцевого самоврядування, внутрішньо переміщені особи, що взяті на облік на території громади, можуть без обмежень, з правом голосу, брати участь в усіх формах участі громадян у місцевому самоврядуванні в порядку їх використання, передбачених цим Статутом.

Для створення належних умов інтеграції внутрішньо переміщених осіб за новим місцем проживання на території Шабівської громади, створення можливостей для участі у громадському житті громади, налагодження дієвого діалогу внутрішньо переміщених осіб з Шабівською сільською територіальною громадою, Шабівською сільською радою та її виконавчими органами рада може утворювати координаційну раду з питань внутрішньо переміщених осіб.

4. Участь жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення може здійснюватися безпосередньо та/або з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, якщо інше не передбачено законом.

5. Загальні збори, громадські слухання, публічні консультації та інші форми участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення забороняється використовувати для політичних виступів та агітації, у тому числі передвиборчої.

Стаття 13. Місцеві вибори та місцевий референдум

1. Місцевий референдум є формою вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення.

2. Предметом місцевого референдуму може бути будь-яке питання, віднесене [Конституцією України](#), Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законами до відання місцевого самоврядування.

3. На місцевий референдум не можуть бути винесені питання, віднесені законом до відання органів державної влади.

4. Рішення, прийняті місцевим референдумом, є обов'язковими для виконання на відповідній території.

5. Порядок призначення та проведення місцевого референдуму, а також перелік питань, що вирішуються виключно референдумом, визначаються законом про референдуми.

Стаття 14. Загальні збори (конференція) жителів

1. Загальні збори (конференція) є однією із форм безпосередньої участі жителів у вирішенні питань місцевого значення.

2. Загальні збори жителів – зібрання всієї або частини територіальної громади для участі у вирішенні питань місцевого значення.

Конференція жителів – зібрання делегатів жителів всієї території територіальної громади або її окремої частини, уповноважених представляти інтереси інших жителів відповідної території на підставі рішень загальних зборів, проведених у межах дрібніших частин території територіальної громади, для участі у вирішенні питань місцевого значення.

3. Загальні збори жителів можуть проводитися на території всієї територіальної громади або в окремих її частинах (у межах села, селища, мікрорайону, кварталу, вулиці, майдану, площі, бульвару, проспекту, шосе, шляху, провулка, проїзду, будинку).

4. Загальні збори жителів є повноважними за умови участі в них більше половини жителів з правом голосу, які проживають на території проведення загальних зборів, а в разі скликання конференції жителів – більше двох третин кількості делегатів, визначеної за квотою.

5. У випадках, коли скликання загальних зборів пов'язане з певними організаційними складнощами, можуть скликатися конференції. Обрання делегатів конференції жителів здійснюється на відповідних загальних зборах жителів, що передують конференції та проводяться в межах дрібніших частин території територіальної громади (у межах села, селища, мікрорайону, кварталу, вулиці, майдану, площі, бульвару, проспекту, шосе, шляху, провулка, проїзду, будинку).

6. Для проведення конференцій обов'язково мають бути враховані

квоти представництва:

- будинок – **1 (один)** представник від квартири;
- квартал, вулиця – **1 (один)** представник від кожних **5 (п'яти)** приватних будинків та 2 (два) представники від кожного під'їзду багатоповерхового будинку;
- житловий комплекс, мікрорайони – **1 (один)** представник від **кожних 10 (десяти)** приватних будинків та **1 (один)** представник від кожного багатоповерхового будинку.

Дозволяється участь в конференціях жителів за власним бажанням, якщо вони проживають на відповідній території.

Квота представництва є мінімально обов'язковою для проведення конференції представників територіальної громади. Квота представництва може бути збільшена ініціаторами скликання конференції.

Право голосу на загальних зборах (конференції) жителів мають жителі території, на якій вони проводяться, яким виповнилося 18 років.

7. На загальні збори мають бути запрошені сільський голова, депутати ради, староста, інші посадові особи ради, представники підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських об'єднань, органів самоорганізації населення, організацій співвласників багатоквартирних будинків та інші особи.

8. Порядок ініціювання, організації, проведення загальних зборів (конференції).

Стаття 15. Ініціатори загальних зборів (конференції)

1. Ініціаторами загальних зборів (конференцій) є:
 - 1.1. ініціативна група жителів;
 - 1.2. сільська рада;
 - 1.3. сільський голова;
 - 1.4. виконавчі органи сільської ради;
 - 1.5. постійна депутатська комісія;
 - 1.6. староста - у межах відповідного старостинського округу
 - 1.7. орган самоорганізації населення (далі – ОСН) – у межах території своєї діяльності;
 - 1.8. для загальних зборів усієї Шабівської сільської територіальної громади - не менше **як 50 жителів**, які досягли вісімнадцятирічного віку
 - 1.7. для загальних зборів у межах селища; села; кварталу чи вулиці (-ць); будинку (декількох будинків) чи інших частин громади (мікрорайону) - не менше як **10** жителів, які досягли вісімнадцятирічного віку.
 2. Сільський голова видає розпорядження про скликання загальних зборів (конференцій).
- Органи самоорганізації населення, скликають загальні збори (конференції) відповідно до їх статутних документів.

Жителі надсилають на ім'я сільського голови повідомлення про ініціювання загальних зборів (конференції).

Загальні збори призначаються, як правило, на неробочий день або неробочий час у достатньому за кількістю місць приміщенні (або відповідному майданчику), розташованому на території (частини) територіальної громади, наближеної до жителів громади, якої вони стосуються.

Загальні збори (конференція) жителів можуть проводитися в змішаному форматі, який поєднує безпосередню участь (фізичну присутність учасників за місцем проведення загальних зборів (конференції) жителів) і дистанційну участь з використанням засобів відеоконференції (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet тощо) поза межами приміщення.

Органи місцевого самоврядування надають організаційну і технічну допомогу у проведенні загальних зборів (конференції) жителів.

3. Рішення загальних зборів (конференції) жителів приймаються більшістю голосів жителів з правом голосу, які беруть участь у відповідних зборах (конференції), оформлюються протоколом та підлягають врахуванню органами місцевого самоврядування у їхній діяльності.

4. За результатами проведених загальних зборів (конференції) жителів складається протокол, що має містити відомості про:

1) дату і місце їх проведення, територію проведення загальних зборів (конференції) жителів;

2) кількість жителів з правом голосу території, на якій проводяться загальні збори, або кількість делегатів конференції, визначену за квотою;

3) кількість жителів території, на якій проводяться загальні збори (конференція) жителів, з правом голосу (делегатів конференції), які брали участь у загальних зборах (конференції) жителів, із зазначенням прізвища, власного імені (усіх власних імен) та по батькові (за наявності), числа, місяця і року народження, місця задекларованого або зареєстрованого проживання (фактичного проживання/перебування, що підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи), серії (за наявності) та номера документа (документів), що посвідчує (посвідчують) особу, підтверджує (підтверджують) громадянство України та місце проживання (перебування) особи, що засвідчуються підписом таких учасників;

4) питання місцевого значення, щодо якого приймалося рішення, або кандидатури делегатів на конференцію жителів, хід їх обговорення;

5) кількість жителів (делегатів конференції), які підтримали рішення, із зазначенням прізвища, власного імені (усіх власних імен) та по батькові (за наявності), числа, місяця і року народження, місця задекларованого або зареєстрованого проживання (фактичного проживання/перебування, що підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної

особи), серії (за наявності) та номери документа (документів), що посвідчує (посвідчують) особу, підтверджує (підтверджують) громадянство України та місце проживання (перебування) особи, що засвідчуються підписом таких учасників;

6) результати голосування по кожному питанню або кожній кандидатурі.

Копії протоколів загальних зборів жителів, на яких обиралися делегати конференції, додаються до протоколу конференції.

5. Рішення загальних зборів (конференції) жителів враховуються органами місцевого самоврядування у їхній діяльності лише щодо території проведення загальних зборів (конференції) жителів.

6. Рішення загальних зборів (конференції) жителів розглядаються радою на наступній черговій сесії з обов'язковим запрошенням осіб, уповноважених загальними зборами (конференцією) жителів, з правом на виступ.

7. Розгляд радою рішень, прийнятих загальними зборами (конференцією) жителів, здійснюється відповідно до закону і прийнятих відповідно до нього положень регламенту ради, що визначають порядок підготовки і розгляду питань порядку денного на сесії ради.

8. За результатами розгляду рішень загальних зборів (конференції) жителів рада приймає рішення.

Результати розгляду та ухвалені рішення ради за результатами розгляду рішень громадських слухань впродовж **десяти** робочих днів надсилається уповноваженому представнику ініціатора загальних зборів та оприлюднюється в порядку, передбаченому для оприлюднення рішень ради на офіційному вебсайті ради.

8. Про результати реалізації рішень загальних зборів рада систематично інформує на своєму офіційному вебсайті у спеціальному створеному розділі «Громадська участь».

9. Інші питання, які стосуються ініціювання, організації та проведення загальних зборів жителів регламентуються законодавством та **Положенням про загальні збори (конференції)** жителів Шабівської територіальної громади, яке затверджується радою.

Стаття 16. Місцева ініціатива

1. Місцева ініціатива є однією із форм безпосередньої участі жителів у вирішенні питань місцевого значення.

2. Жителі мають право ініціювати розгляд радою у порядку місцевої ініціативи будь-якого питання, віднесеного до повноважень органів місцевого самоврядування.

2. Місцева ініціатива – офіційна письмова пропозиція з питань, які віднесені до відання місцевого самоврядування, внесена відповідно до визначеного порядку для розгляду на засіданні ради та прийняття

відповідного рішення.

3. У порядку місцевої ініціативи жителі можуть внести письмову пропозицію або проект рішення ради з дотриманням вимог Регламенту для розгляду на засіданні ради.

4. У разі, якщо питання місцевої ініціативи належить до відання виконавчого комітету ради, воно може бути внесене на його розгляд.

5. Місцева ініціатива може бути внесена безпосередньо жителями, які формують ініціативну групу у складі **не менше десяти осіб** з числа жителів територіальної громади, які, досягли 14 років.

6. Ініціативна група формулює місцеву ініціативу у вигляді письмової пропозиції або проекту рішення щодо вирішення питання, яке належить до відання місцевого самоврядування, та проводить збір підписів жителів територіальної громади на підтримку ініціативи.

7. Місцева ініціатива не може бути внесена депутатами ради, посадовими особами органу місцевого самоврядування.

Для подання місцевої ініціативи до місцевої ради ініціативна група має зібрати **не менше 25 підписів жителів** територіальної громади, які досягли 14 років. Ініціативна група збирає підписи жителів на підписних листах. Підписні листи мають містити такі дані: прізвище, ім'я та по батькові підписанта; дата та рік народження; адреса зареєстрованого або задекларованого місця проживання або фактичного місця проживання/перебування; назва документу, що підтверджує зазначену адресу; особистий підпис; дата проставлення підпису.

8. Сільський голова організовує підготовку місцевої ініціативи до розгляду на засіданні ради відповідно до вимог регламенту, про що повідомляє уповноваженого представника ініціативної групи. До участі у засіданні ради де розглядатиметься місцева ініціатива обов'язково запрошуються члени ініціативної групи з питань місцевої ініціативи з правом на виступ.

9. За результатами розгляду питань, поданих у порядку місцевої ініціативи рада приймає рішення. Відповідне рішення ради оприлюднюється на офіційному вебсайті ради **протягом 10 днів з моменту його прийняття**.

10. Про результати реалізації місцевої ініціативи рада систематично інформує на своєму вебсайті у спеціальному створеному розділі «Громадська участь».

11. Рішення ради, дії або бездіяльність ради, не внесення на розгляд сесії ради та/або розгляд питання, внесеного у порядку місцевої ініціативи, можуть бути оскаржені до суду у встановленому законом порядку.

12. Порядок реалізації місцевої ініціативи визначається відповідним положенням, яке затверджує рада.

Стаття 17. Громадські слухання

1. Жителі мають право проводити громадські слухання – зустрічатися для обговорення питань з депутатами сільської ради та посадовими особами Шабівської сільської ради та її виконавчих органів, під час яких жителі можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування.

2. Громадські слухання можуть проводитися на території всієї територіальної громади або в окремих її частинах (у межах села, селища, мікрорайону, кварталу, вулиці, майдану, площі, бульвару, проспекту, шосе, шляху, провулка, узвозу, проїзду, будинку).

3. Ініціаторами проведення громадських слухань можуть бути:

3.1. сільський голова;

3.2. сільська рада;

3.3. виконавчий орган Шабівської сільської ради;

3.4. постійна депутатська комісія;

3.5. орган самоорганізації населення – у межах території свої діяльності;

3.6. староста - у межах відповідного старостинського округу;

3.7. ініціативна група жителів територіальної громади у складі не менше 10 осіб, які досягли 14 років та відповідно до цього Положення, можуть брати участь у громадських слуханнях (далі – ініціативна група). Для ініціювання громадських слухань з ініціативи жителів територіальної громади ініціативною групою готується повідомлення та проводиться збір підписів на підтримку проведення громадських слухань у кількості не менше 50 підписів жителів територіальної громади.

У разі проведення громадських слухань у менших частинах громади (старостинському окрузі, населеному пункті, окрім адміністративного центру громади) необхідною кількістю є 30 підписів жителів громади відповідної території. Ініціатива сільського голови про проведення громадських слухань оформлюється відповідним розпорядженням.

Ініціатива щодо проведення громадських слухань радою, виконавчим органом ради оформлюється за розпорядженням сільського голови, постійною депутатською комісією ради відображається у відповідному рішенні про ініціювання проведення громадських слухань.

Староста ініціює проведення громадських слухань у межах території (частині території) відповідного старостинського округу шляхом надсилання повідомлення про ініціювання громадських слухань раді на ім'я сільського голови.

Органи самоорганізації населення ухвалюють рішення про проведення громадських слухань відповідно до їх установчих документів та надсилають письмове повідомлення про ініціювання громадських слухань раді на ім'я сільського голови. Повідомлення підписується

уповноваженою особою згідно з установчими документами ініціатора слухань.

Ініціативна група надсилає письмове повідомлення про проведення громадських слухань раді на ім'я сільського голови разом із підписами, зібраними на підтримку ініціативи.

Предметом громадських слухань можуть бути будь-які питання, віднесені Конституцією України, законами України та іншими нормативно-правовими актами до відання місцевого самоврядування.

4. Проведення громадських слухань є обов'язковим щодо:

- 1) прийняття, внесення змін до Статуту територіальної громади;
- 2) проектів програмних документів (концепцій, програм, стратегій, планів), крім стратегічного плану розвитку територіальної громади та змін до нього;

- 3) проекту бюджету місцевого самоврядування;

- 4) інших питань, визначених законом або цим Статутом.

5. Пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами місцевого самоврядування.

5. Основними засадами громадських слухань у територіальній громаді є:

- громадські слухання проводяться на засадах добровільності, відкритості, прозорості, свободи висловлювань, політичної неупередженості та обов'язкового розгляду поданих на них пропозицій;

- ніхто не може бути примушений до участі або неучасті в громадських слуханнях;

- громадські слухання мають відкритий характер - кожен житель територіальної громади може взяти участь у громадських слуханнях;

- в процесі ініціювання, підготовки, проведення, а також після проведення громадських слухань, не може чинитися перешкод для діяльності представників засобів масової інформації щодо їх висвітлення;

- громадські слухання не можуть використовуватись для політичної, у тому числі передвиборчої агітації.

6. На громадських слуханнях можуть розглядатися питання, які стосуються прав та законних інтересів жителів всієї територіальної громади та\або локальних питань, які стосуються окремих населених пунктів територіальної громади, селищ, житлових районів, кварталів, старостинських округів тощо.

9. Підготовку та проведення громадських слухань забезпечує організаційний комітет, склад якого визначається у розпорядженні сільського голови, рішенні ради, колективному зверненні жителів громади, рішенні органу самоорганізації населення (в залежності від того хто є ініціатором скликання громадських слухань). До складу оргкомітету в обов'язковому порядку за посадою входять секретар ради та заступник(ки) сільського голови.

10. Дата, місце проведення громадських слухань та їх порядок денний доводиться до відома жителів не пізніше ніж за 14 днів до їх проведення через офіційний вебсайт ради. Також інформація про проведення громадських слухань може поширюватися в будь-яких інших засобах масової інформації, соціальних медіа, соціальних мережах, усіма доступними способами з метою ознайомлення з ними якомога більшої кількості жителів.

Громадські слухання можуть проводитися в змішаному форматі, який поєднує безпосередню участь (фізичну присутність учасників за місцем проведення громадських слухань) і дистанційну участь з використанням засобів відеоконференції (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet тощо) поза межами приміщення.

11. Право голосу на громадських слуханнях мають жителі, яким виповнилось 14 років та які задекларували або зареєстрували своє місце проживання на території територіальної громади де проводяться громадські слухання або місце проживання/перебування яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. Інші особи можуть бути учасниками громадських слухань з правом дорадчого голосу.

12. На громадських слуханнях ведеться протокол, в якому зазначаються дата і місце проведення слухань, предмет громадських слухань, кількість учасників загалом і кількість тих, що мали право голосу, виклад перебігу слухань, пропозиції, що були висловлені в ході слухань, результати голосування, рішення громадських слухань. До протоколу списки реєстрації учасників громадських слухань.

Участь у громадських слуханнях обов'язкова для їх ініціаторів, авторів проектів документів (актів), які виносяться на громадські слухання, представників виконавчих органів ради, котрі наділені компетенціями з питань, які виносяться на громадські слухання, керівників комунальних підприємств, установ і організацій, яких стосуються ці громадські слухання, депутатів і посадових осіб, звітування яких є предметом громадських слухань. Їх відсутність на громадських слуханнях не може бути підставою для перенесення громадських слухань чи визнання їх такими, що не відбулися.

За результатами обговорення предмета громадських слухань простою більшістю голосів зареєстрованих учасників з правом голосу ухвалюється рішення громадських слухань, про що зазначається в протоколі.

13. Пропозиції щодо вирішення питань місцевого значення, внесені за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду з прийняттям відповідного рішення органами та посадовими особами місцевого самоврядування, до компетенції яких належить порушене питання, протягом 30 календарних днів з дня проведення громадських

слухань.

14. Розгляд Шабівською сільською радою пропозицій, внесених за результатами громадських слухань, здійснюється відповідно до регламенту ради, що визначає порядок підготовки і розгляду питань порядку денного на сесії. Протокол громадських слухань долучається до супровідної документації проєкту рішення Ради з питання, яке обговорювалося на громадських слуханнях, і надається для ознайомлення депутатам Ради.

15. За результатами розгляду органи та/або посадові особи місцевого самоврядування територіальної громади приймають одне з таких рішень:

1) урахувати пропозицію, викладену в рішенні громадських слухань, – у цьому разі зазначаються конкретні заходи для її реалізації та відповідальні за виконання посадові особи;

2) частково врахувати пропозицію, викладену в рішенні громадських слухань, – у цьому разі зазначаються підстави для прийняття такого рішення, заходи для реалізації врахованої пропозиції та відповідальні за виконання посадові особи;

3) відхилити пропозицію, викладену в рішенні громадських слухань, – у цьому разі зазначаються підстави для прийняття такого рішення.

16. Органи чи посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані запросити представників ініціатора громадських слухань до участі в розгляді пропозицій, внесених за результатами громадських слухань, з правом на виступ.

17. Рішення, прийняті за результатами розгляду пропозицій громадських слухань, підлягає оприлюдненню із зазначенням обґрунтування для врахування пропозиції чи вмотивованої відмови. Актуальна інформація про виконання пропозицій громадських слухань надсилається ініціаторам громадських слухань, та розміщується на офіційному вебсайті у спеціально створеному розділі «Громадська участь».

18. Порядок ініціювання, організації, проведення громадських слухань і врахування їх результатів органами та посадовими особами місцевого самоврядування визначається Положенням про громадські слухання у Шабівській територіальній громаді, що затверджується радою.

19. Проводити громадські слухання в цифровому (онлайн) форматі, за допомогою мережі «Інтернет», дозволяється лише у випадку неможливості їх проведення на відкритій зустрічі та відповідно до окремого порядку, визначеного рішенням Ради.

Стаття 18. Звернення громадян до органів і посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі у формі електронної петиції.

1. Відповідно до статті 40 Конституції України та Закону України «Про

звернення громадян» громадяни України мають право надсилати індивідуальні та колективні звернення або особисто звертатися до ради, депутатів ради, секретаря ради, сільського голови, його заступників, посадових осіб ради та її виконавчих органів відповідно до їхніх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються діяльності ради та її виконавчих органів, із заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та із скаргою про їх порушення.

2. Особи, які не є громадянами України і на законних підставах знаходяться на території громади, мають таке ж право на подання звернення, як і громадяни України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами.

3. Звернення може бути усним чи письмовим.

4. Особливою формою колективного звернення громадян є електронна петиція, адресована раді, що здійснюється через Єдину систему місцевих петицій <https://petition.e-dem.ua/>. («Єдину платформу місцевої електронної демократії» (скорочено – е-DEM)) або вебсайт громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції, щодо будь-якого питання, яке належить до компетенції ради, її виконавчих органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

5. Електронна петиція, адресована Шабівській сільській раді, розглядається у порядку, встановленому цим Положенням, за умови збору на її підтримку не менш ніж **100 (зараз у нас 80)** підписів громадян протягом не більше як трьох місяців з дня оприлюднення електронної петиції. Порядок подання та розгляду електронних петицій до ради та її виконавчих органів визначається положенням, яке затверджує рада.

Стаття 19. Консультативні опитування

1. З метою виявлення волі жителів територіальної громади під час вирішення важливих питань місцевого значення можуть проводитися консультативні опитування.

2. На консультативне опитування можуть бути внесені питання, які мають важливе значення для територіальної громади, її соціально-економічного та культурного розвитку тощо.

3. Рішення про проведення консультативного опитування приймається радою або ж ініціюється жителями територіальної громади у порядку місцевої ініціативи. Одночасно приймається рішення про створення комісії з організації консультативного опитування та вивчення й узагальнення його результатів.

4. Консультативне опитування може проводитись у електронній та паперовій формі, для забезпечення рівного доступу усіх жителів територіальної громади для висловлення позиції щодо питання (питань),

які вноситься на консультативне опитування. Консультативне опитування є поіменним. Консультативне опитування може мати як просту форму (певна кількість питань із закритим переліком варіантів відповідей, опитувальник з одним варіантом відповіді, з декількома варіантами відповіді), так і складну форму (опитувальник з можливістю редагуванням відповідей; з проведенням оцінки або ж рейтингування).

5. Опитування може проводитися в межах територіальної громади в цілому, в окремому населеному пункті, що є частиною територіальної громади, серед мешканців однієї або кількох вулиць - залежно від питання (питань), що вноситься на консультативне опитування.

6. Мінімальна кількість жителів територіальної громади, які мають прийняти участь у консультативному опитуванні для врахування результатів консультативного опитування, затверджуються рішенням ради щодо кожного питання, яке виноситься на консультативне опитування, окремо. Результати проведеного консультативного опитування оприлюднюються на офіційному вебсайті ради у мережі Інтернет не пізніше як через **10 робочих днів** після оголошення про його завершення.

7. Результати консультативного опитування враховуються місцевою радою при прийнятті рішень.

8. Порядок підготовки, форми та процедура проведення консультативного опитування визначається відповідним положенням, яке затверджує рада.

Стаття 20. Публічні консультації

1. Жителі мають право брати участь у публічних консультаціях, організованих органами місцевого самоврядування, шляхом внесення пропозицій щодо вирішення питань місцевого значення.

2. Порядок проведення публічних консультацій органами місцевого самоврядування визначається законом.

3. Публічна консультація — етап постановки проблеми, вирішення питання місцевого значення, під час якого Рада чи її виконавчі органи збирають, опрацьовують пропозиції заінтересованих сторін щодо предмета публічної консультації та оприлюднюють результати аналізу таких пропозицій.

4. Предмет публічної консультації— питання, що виникло в процесі здійснення місцевого самоврядування (зокрема на етапі постановки проблеми, обрання одного з альтернативних варіантів розв'язання проблеми, підготовки проекту акта), щодо якого Рада чи її виконавчі органи пропонують заінтересованим сторонам надати свої пропозиції під час публічних консультацій.

5. Взяти участь у публічних консультаціях і подати пропозиції можуть заінтересовані сторони, зокрема громадяни України, громадські об'єднання, професійні спілки і їх об'єднання, творчі спілки і їх об'єднання,

благодійні й релігійні організації, асоціації органів місцевого самоврядування, органи самоорганізації населення, непідприємницькі товариства, суб'єкти господарювання, їх об'єднання, організації роботодавців, їх об'єднання, саморегульвні організації, на які вплине ухвалення рішення, інші особи, прав, свобод, інтересів чи обов'язків яких стосується рішення, а також інші особи, які виявили бажання взяти участь у публічних консультаціях.

6. Публічні консультації проводяться у формі: електронних консультацій, адресних консультацій, публічного обговорення.

7. Публічні консультації можуть проводитися одночасно в різних формах. Форму публічних консультацій, якщо інше не визначено законодавством і цим Статутом, обирає Рада та її виконавчі органи з урахуванням зручності для заінтересованих сторін часу, місця, формату, умов участі в консультаціях, ступеню впливу проблемного питання або проекту акта.

8. Електронні консультації є обов'язковою формою проведення публічних консультацій щодо всіх проєктів нормативно-правових актів, які ухвалюються органами і посадовими особами місцевого самоврядування.

9. Рада чи її виконавчий орган додатково до електронних консультацій проводить публічне обговорення, якщо обговорюваний проєкт нормативно-правового акта:

1) стосується делегування повноважень органів місцевого самоврядування;

2) передбачає надання пільг, переваг чи встановлення обмежень для окремих суб'єктів господарювання;

3) стосується стратегічного плану розвитку територіальної громади і змін до нього;

4) стосується символіки територіальної громади;

5) визначає критерії, відповідно до яких обов'язково утворюються наглядові ради в юридичних особах, що перебувають у комунальній власності територіальної громади, й у господарських товариствах, у статутному капіталі яких більш як 50 відсотків акцій (часток) належать територіальній громаді.

10. За рішенням Ради чи виконавчого органу Ради можуть проводитися публічні обговорення і з інших питань.

11. Для публічних консультацій використовується офіційний вебсайт Ради, а також, за потреби, інші онлайн-сервіси, що визначені рішенням Ради.

10. Порядок організації, проведення і врахування результатів публічних консультацій Радою та її виконавчими органами визначається законом, цим Статутом та окремим Положенням, яке затверджується рішенням Ради.

Стаття 21. Участь жителів у консультативно-дорадчих органах, утворених при органах та/або посадових особах місцевого самоврядування

1. Жителі можуть входити до складу та/або брати участь у роботі консультативно-дорадчих органів (у разі їх творення) при органах та/або посадових особах місцевого самоврядування з метою підготовки пропозицій щодо вдосконалення їхньої роботи, участі в розробленні проектів актів, вирішенні інших питань, віднесених до повноважень зазначених органів та/або посадових осіб.

2. До складу консультативно-дорадчих органів можуть входити посадові особи місцевого самоврядування і представники експертних середовищ, наукових кіл, бізнесу, профільних громадських об'єднань, міжнародних організацій, медіа.

3. Засідання консультативно-дорадчих органів можуть проводитися в режимі відеоконференції.

4. За ініціативою жителів, інститутів громадянського суспільства, органи й посадові особи місцевого самоврядування створюють тематичні ради.

4. Завдання, склад та організація роботи консультативно-дорадчих органів при органах та/або посадових особах місцевого самоврядування визначаються рішенням органу чи посадової особи, при яких вони утворені.

3. Засідання консультативно-дорадчих органів можуть проводитися в режимі відеоконференції. Інформація щодо порядку денного, дати, місця та часу проведення засідання консультативно-дорадчого органу, а також рішення, прийняті за підсумками засідання, розміщуються на офіційному вебсайті ради.

Стаття 22. Участь у роботі наглядових рад, або інших контрольно-наглядових органів юридичних осіб, що перебувають в комунальній власності територіальної громади, засновниками яких є рада.

1. Жителі мають право брати участь в роботі наглядових рад, або інших контрольно-наглядових органів юридичних осіб публічного права, утворених за рішенням ради на умовах визначених чинним законодавством, з метою забезпечення прозорості й ефективності їх роботи, здійснення контролю за прийняттям рішень щодо діяльності цих осіб.

2. Порядок участі у відповідних наглядових та контрольно-наглядових органах визначається нормами відповідного законодавства України та рішеннями ради.

Стаття 23. Участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету та громадський бюджет

1. Жителі мають право брати участь у плануванні й розподілі коштів місцевого бюджету шляхом внесення відповідних пропозицій. Органи місцевого самоврядування сприяють залученню жителів до процесу складання, розгляду, виконання місцевого бюджету і звітування про його виконання.

2. Органи місцевого самоврядування сприяють залученню жителів до процесу складання, розгляду, виконання місцевого бюджету і звітування про його виконання.

3. Форми та порядок внесення пропозицій жителями щодо коштів місцевого бюджету визначаються рішенням ради.

4. Жителі можуть вносити пропозиції щодо планування і розподілу коштів місцевого бюджету безпосередньо й/або з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у таких формах участі у вирішенні питань місцевого значення:

- 1) під час проведення громадських слухань;
- 2) у порядку місцевої ініціативи;
- 3) у формі електронної петиції;
- 4) на загальних зборах конференції) жителів;
- 5) участь у роботі в консультативно-дорадчих органах;
- 6) під час проведення публічних консультацій;
- 7) подання проєкту до громадського бюджету територіальної громади;
- 8) у межах бюджетного регламенту;
- 9) інші заходи в межах законодавства.

5. Пропозиції жителів щодо планування та розподілу коштів місцевого бюджету беруться до уваги відповідною радою.

6. Окремою формою участі жителів у розподілі коштів місцевого бюджету є громадський бюджет.

7. Громадський бюджет територіальної громади (далі— громадський бюджет) є однією з форм участі жителів у розподілі коштів місцевого бюджету, метою якої є стимулювання громадської активності, сприяння розвитку місцевого самоврядування і реалізація ініціатив жителів. Громадський бюджет реалізується шляхом проведення конкурсу, який фінансується коштом місцевого бюджету. Під час конкурсу жителі готують і подають проєкти, які спрямовані на покращення життя територіальної громади, а також голосують за них. Проєкти жителів, що стали переможцями за результатами голосування, реалізують органи місцевого самоврядування спільно з авторами проєктів.

Така форма участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення дає жителям змогу безпосередньо впливати на розподіл місцевого бюджету через ухвалення рішень щодо фінансування

певних ініціатив територіальної громади.

Порядок проведення конкурсу визначається окремим Положенням, яке ухвалюється рішенням Ради.

8. Шкільний громадський бюджет є однією з форм участі жителів у розподілі коштів місцевого бюджету з метою створення додаткових умов для якісної неформальної освіти учнів закладів загальної середньої освіти, самореалізації і розвитку потенціалу учнівської молоді, їх участі в суспільному житті територіальної громади й розподілі коштів місцевого бюджету. Шкільний громадський бюджет реалізується шляхом проведення конкурсу на рівні закладів загальної середньої освіти, під час якого учні готують і подають проекти, спрямовані на покращення освітнього процесу й позашкільного часу на базі закладу освіти, а також голосують за них. Проекти-переможці реалізуються органами місцевого самоврядування за участю їхніх авторів.

Порядок проведення шкільного громадського бюджету визначається окремим Положенням, яке ухвалюється рішенням Ради.

9. Форми та порядок безпосередньої участі територіальної громади у розподілі коштів місцевого бюджету визначаються радою. Результати участі територіальної громади у розподілі коштів місцевого бюджету обов'язково враховуються радою при плануванні бюджету територіальної громади на відповідний рік.

10. Кошти громадського бюджету спрямовуються на реалізацію проектів розвитку територіальної громади, які надійшли до ради від жителів територіальної громади.

Стаття 24. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

1. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування є формою громадського контролю, що передбачає проведення його ініціатором аналізу діяльності відповідних органів та посадових осіб, підготовку висновків та пропозицій. Органи та посадові особи місцевого самоврядування сприяють проведенню громадського оцінювання їхньої діяльності.

2. Предметом громадського оцінювання є діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, пов'язана із здійсненням ними своїх повноважень, прийняттям та виконанням рішень.

3. Аналіз діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування проводить ініціатор громадського оцінювання, який здійснює діяльність на території відповідної територіальної громади.

Ініціатором громадського оцінювання може бути:

- 1) громадське об'єднання;
- 2) професійна спілка (об'єднання професійних спілок);
- 3) творча спілка;

- 4) організація роботодавців (об'єднання організацій роботодавців);
- 5) благодійна організація;
- 6) орган самоорганізації населення.

4. Ініціатор громадського оцінювання надсилає на ім'я сільського голови повідомлення про проведення громадського оцінювання із зазначенням:

1) свого найменування, ідентифікаційного коду (за наявності) та місцезнаходження, контактних телефонів, електронної адреси (за наявності) та поштової адреси для листування, якщо вона є відмінною від місцезнаходження ініціатора;

2) посади, прізвища, імені та по батькові уповноваженої особи ініціатора, з якою буде взаємодіяти уповноважена особа органу місцевого самоврядування щодо проведення громадського оцінювання;

3) предмета та мети проведення громадського оцінювання.

5. Ініціатор громадського оцінювання може подати запит на інформацію з описом інформації або зазначенням виду, назви, реквізитів чи змісту документів, необхідних для проведення громадського оцінювання, відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» одночасно з поданням повідомлення, передбаченого частиною четвертою цієї статті. Документи та інформація на запит ініціатора громадського оцінювання готуються та надаються відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

6. За результатами розгляду повідомлення ініціатора громадського оцінювання сільський голова видає розпорядження про сприяння проведенню громадського оцінювання. Дата видання такого розпорядження є датою початку проведення громадського оцінювання.

У розпорядженні сільського голови про сприяння проведенню громадського оцінювання зазначаються:

1) прізвище, ім'я, по батькові та посада уповноваженої особи органу місцевого самоврядування, відповідальної за сприяння проведенню громадського оцінювання;

2) перелік заходів, що мають бути забезпечені органом або посадовою особою місцевого самоврядування з метою сприяння проведенню громадського оцінювання, із зазначенням строків та відповідальних виконавців;

3) необхідність утворення та склад робочої групи із сприяння проведенню громадського оцінювання.

7. У проведенні громадського оцінювання може бути відмовлено у разі, якщо:

1) повідомлення ініціатора громадського оцінювання не відповідає вимогам, визначеним частиною четвертою цієї статті;

2) предмет громадського оцінювання направлений на оцінку

діяльності, що не належить до повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

3) член керівного органу ініціатора громадського оцінювання є близькою особою члена органу та/або посадової особи місцевого самоврядування, діяльність якої є предметом громадського оцінювання

8. Копія розпорядження про сприяння проведенню громадського оцінювання або про відмову у його проведенні із зазначенням підстави відмови та її обґрунтування надсилається ініціатору громадського оцінювання.

9. Висновки та пропозиції, підготовлені за результатами громадського оцінювання, подаються його ініціатором на ім'я сільського голови у тримісячний строк з дня початку проведення громадського оцінювання. Якщо ініціатор громадського оцінювання не подав висновки та пропозиції у встановлений строк, громадське оцінювання вважається таким, що не відбулося.

10. Висновки та пропозиції, підготовлені за результатами громадського оцінювання, розглядаються відповідною радою, виконавчим комітетом відповідно до їхніх повноважень. Висновки та пропозиції, підготовлені за результатами громадського оцінювання, мають бути розглянуті виконавчим комітетом сільської ради за участю його ініціаторів **протягом 30 робочих днів** з дня їх надходження, а місцевою радою – на наступній черговій сесії ради. За наслідками розгляду висновків та пропозицій, підготовлених за результатами громадського оцінювання, відповідна рада, виконавчий комітет приймає рішення, яке підлягає оприлюдненню.

11. Інші питання щодо порядку проведення громадського оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначається **Положенням про громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування**, що затверджується радою.

Стаття 25. Засади громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб

1. Здійснення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування територіальної громади ґрунтується на Конституції та актах законодавства України, Європейській хартії місцевого самоврядування, цьому Статуті та інших актах ради.

2. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється з метою захисту прав, свобод та законних інтересів жителів територіальної громади, її інтересів.

3. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється на основі таких принципів:

3.1. відкритості та прозорості;

- 3.2. пріоритетності прав людини та громадянина;
- 3.3. законності;
- 3.4. добровільності та безоплатної участі у здійсненні громадського контролю;
- 3.5. неупередженості, об'єктивності та достовірності;
- 3.6. сприяння досягненню балансу приватних та публічних інтересів при вирішенні питань місцевого значення;
- 3.7. запобігання перешкоджанню здійснення законного громадського контролю;
- 3.8. професійності та компетентності учасників громадського контролю;
- 3.9. взаємодії жителів територіальної громади та органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
- 4. Громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування громади та їх посадових осіб здійснюється шляхом:
 - 4.1. забезпечення органами місцевого самоврядування громади та їх уповноваженими посадовими особами права кожного на доступ до публічної інформації у обсягах, передбачених актами законодавства України;
 - 4.2. звітування сільського голови, депутатів ради, старост про їх роботу згідно з вимогами чинного законодавства;
 - 4.3. участі жителів територіальної громади у роботі консультативно-дорадчих органів, що створюються при раді;
 - 4.5. подання індивідуальних чи колективних звернень громадян України та/або осіб, які не є громадянами України і законно перебувають на її території, із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, заяв або клопотань одо реалізації своїх соціально-економічних, політичних й особистих прав і законних інтересів та скарг про їх порушення;
 - 4.6. громадської експертизи діяльності органів місцевого самоврядування територіальної громади та їх посадових осіб;
 - 4.7. використання інших форм контролю, не заборонених законодавством.

Стаття 26. Доступ до публічної інформації

1. Жителі територіальної громади мають право і на інші форми громадського контролю органів місцевого самоврядування, зокрема на отримання публічної інформації, розпорядником якої є рада та її виконавчі органи, комунальні підприємства, установи та організації, шляхом подання запиту на доступ до публічної інформації, а також на вільний та безоплатний доступ до наборів відкритих даних - інформації, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, або яка перебуває у володінні суб'єктів

владних повноважень.

2. Публічна інформація у формі відкритих даних - це публічна інформація у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

3. Розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх вебсайтах, із врахуванням законодавства щодо захисту персональних даних.

4. Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, зокрема в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту відкриті дані з обов'язковим посиланням на джерело їх отримання.

5. Запит на інформацію може бути індивідуальним або колективним, подаватися в письмовій, усній чи іншій формі (поштою, електронною поштою, телефоном, факсом) на вибір запитувача.

6. Порядок розгляду запитів на інформацію, оприлюднення наборів відкритих даних визначається законодавством України.

Стаття 27. Органи самоорганізації населення

1. Органи самоорганізації населення є елементом системи місцевого самоврядування й однією з форм участі жителів Шабівської сільської територіальної громади у вирішенні окремих питань місцевого значення. Правовий статус, порядок організації та діяльності органів самоорганізації населення за місцем проживання визначаються законом.

2. Органи самоорганізації населення (далі - ОСН) утворюються з ініціативи жителів Шабівської сільської територіальної громади на підставі рішення ради, яка дає згоду на їх утворення і наділяє їх певними повноваженнями з числа тих, що передбачені Законом України «Про органи самоорганізації населення» та іншими актами законодавства.

3. ОСН(и) можуть утворюватися на частині території Шабівської сільської територіальної громади в межах села (селища), вулиці, кварталу, мікрорайону, багатоквартирного будинку. Територія, в межах якої утворюється ОСН, визначається загальними зборами.

4. Повноваження ОСН(ів) визначаються законом, передаються їм сільською радою і закріплюються у власному Положенні. У разі делегування ОСН(у) сільською радою певних повноважень виконавчих органів ради разом із передачею матеріально-технічними і фінансовими ресурсами, це делегування і передача закріплюються у Договорі.

5. ОСН(и) самостійно здійснюють управління переданим їм майном і коштами відповідно до програм соціально-економічного та культурного розвитку території, на якій вони діють. ОСН(и) співпрацюють з ОСББ,

іншими громадськими об'єднаннями.

6. Органи і осадові особи місцевого самоврядування надають допомогу ОСН(ам) у здійсненні ними своїх повноважень, забезпечують їх інформацією, приміщенням, засобами зв'язку в межах власних можливостей.

7. ОСН(и) вправі брати участь у формуванні та реалізації місцевих цільових і комплексних програм соціально-економічного розвитку Шабівської сільської територіальної громади, забезпечувати залучення додаткових фінансових, матеріальних, людських ресурсів.

8. Фінансовою основою діяльності ОСН(ів) є кошти бюджету, які передані йому сільською радою для здійснення власних та делегованих нею повноважень, а також кошти, які формуються за рахунок власної економічної діяльності та добровільних внесків фізичних та юридичних осіб й інших надходжень, не заборонених законодавством.

РОЗДІЛ IV. ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ Й ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

Стаття 28. Основні засади взаємодії органів і посадових осіб місцевого самоврядування з жителями

1. Органи й посадові особи місцевого самоврядування взаємодіють з жителями на засадах:

1) згуртованості й рівності можливостей — рішення органів і посадових осіб місцевого самоврядування мають бути спрямовані на зміцнення єдності територіальної громади та забезпечення збалансованого розвитку всіх населених пунктів, що входять до складу території територіальної громади, з метою гарантування належної якості життя і рівних можливостей для всіх жителів;

2) відкритості й прозорості — інформація про діяльність органів і посадових осіб місцевого самоврядування є відкритою і перебуває у вільному доступі за винятком випадків, прямо передбачених законом;

3) зручності процедури — механізми, за допомогою яких жителі взаємодіють з органами і посадовими особами місцевого самоврядування, є простими і доступними для використання;

4) пріоритету прав та інтересів територіальної громади — діяльність органів і посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється в інтересах територіальної громади, а будь-яка шкода, завдана посадовими чи службовими особами місцевого самоврядування територіальній громаді, підлягає відшкодуванню;

5) ефективності — рішення органів і посадових осіб місцевого самоврядування розробляються чи ухвалюються так, щоб досягти найкращих результатів за мінімальних витрат ресурсів;

6) забезпечення економічного розвитку територіальної громади, створення сприятливих умов для розвитку промислово-виробничого сектору, підприємництва, надходження інвестицій в економіку територіальної громади як основи задля підвищення рівня стандартів життя жителів і розвитку людського капіталу;

7) сталості — використання ресурсів територіальної громади має забезпечувати соціально, економічно і екологічно збалансований розвиток території територіальної громади, спрямований на створення економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасних і майбутніх поколінь;

8) екологічності— ухвалені рішення мають забезпечувати відсутність або мінімальний негативний вплив на довкілля;

9) системності — кожне рішення розглядається в контексті його дії разом з іншими рішеннями в просторі й часі (стратегічне планування);

10) збереження архітектурної спадщини, культурних надбань поряд із надбаннями сучасності, формування естетичного зовнішнього вигляду територіальної громади;

11) єдності, толерантності та взаємоповаги;

12) безбар'єрності - рішення органів і посадових осіб місцевого самоврядування повинні забезпечувати безперешкодний доступ усіх жителів до різних сфер життєдіяльності територіальної громади, а також до інформації та послуг.

Стаття 29. Елементи системи місцевого самоврядування в територіальній громаді

1. Елементами системи місцевого самоврядування в Шабівській сільській територіальній громаді є:

1) територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування, основний носій його функцій і повноважень;

2) сільська рада;

3) сільський голова;

4) виконавчі органи ради;

5) органи самоорганізації населення.

Стаття 30. Сільська рада

1. Шабівська сільська рада (далі — Рада) є представницьким органом місцевого самоврядування, що представляє жителів і здійснює від їхнього імені й у їхніх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією та законами України.

2. Рада складається з депутатів, обраних жителями, які згідно з виборчим законодавством мають право голосу на виборах.

3. Сесії Ради проводяться відкрито і транслюються в мережі

«Інтернет» у порядку, передбаченому Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та цим Статутом.

4. Рада в межах своїх повноважень приймає нормативні й інші акти у формі рішень, що розміщуються на офіційному вебсайті Ради, у порядку, передбаченому Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та цим Статутом.

5. Жителі можуть брати участь і/або ініціювати в Раді розгляд питань, що віднесені до повноважень Ради, і/або подавати проекти рішень чи свої пропозиції, використовуючи такі форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення:

- 1) загальні збори (конференція) жителів;
- 2) місцева ініціатива;
- 3) громадські слухання;
- 4) громадське оцінювання діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
- 5) електронні петиції;
- 6) публічні консультації;
- 7) консультативно-дорадчий орган, створений при Раді;
- 8) подання звернення;
- 9) інші форми участі, що не суперечать закону й передбачені рішеннями Ради.

Стаття 31. Особливості організації роботи Ради

1. Рада складається з депутатів загальною кількістю 26, обраних жителями-виборцями на місцевих виборах.

2. Депутат Ради є представником інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу зобов'язаний виражати і захищати інтереси відповідної територіальної громади та її частини - виборців свого виборчого округу, виконувати їх доручення в межах своїх повноважень, наданих законом, брати активну участь у здійсненні місцевого самоврядування.

3. Голова головує на засіданнях Ради. На Голову поширюються повноваження та гарантії депутатів Рад, якщо інше не встановлено законом.

4. Рада з числа її депутатів обирає постійні комісії ради для вивчення, попереднього розгляду і підготовки питань, які належать до її відання, здійснення контролю за виконанням рішень ради, її виконавчого комітету.

5. Організація роботи Ради, її постійних комісій визначається цим Статутом, регламентом Ради, положенням про постійні комісії Ради, що затверджуються Радою.

6. Рада може створювати тимчасові контрольні комісії Ради з числа її депутатів для здійснення контролю з конкретно визначених радою питань, що належать до повноважень місцевого самоврядування. Рішення Ради про створення тимчасової контрольної комісії ради вважається прийнятим, якщо за це проголосувало не менше однієї третини депутатів від загального складу ради.

7. Депутат Ради може бути в будь-який час відкликаний жителями за наявності підстав та в порядку, визначених Законом України «Про статус депутатів місцевих рад».

Стаття 32. Сільський голова

1. Сільський голова є головною посадовою особою Шабівської сільської територіальної громади.

2. Сільського голову обирають жителі, які згідно з виборчим законодавством мають право голосу на виборах.

3. Сільський голова видає в межах своїх повноважень розпорядження, які оприлюднюються на офіційному вебсайті Ради в порядку, передбаченому Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та цим Статутом. .

4. Жителі можуть брати участь і/або ініціювати розгляд сільським головою питань, що віднесені до його повноважень, і/або подавати йому свої пропозиції, використовуючи такі форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення:

- 1) загальні збори (конференція) жителів;
- 2) подання звернення, зокрема на особистому прийомі;
- 3) громадські слухання;
- 4) публічні консультації;
- 5) консультативно-дорадчий орган, створений сільським головою;
- 6) громадське оцінювання діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
- 7) інші форми участі, що не суперечать закону й передбачені рішеннями Ради.

Стаття 33. Секретар Ради

1. Секретар Ради — це посадова особа, що обирається Радою з числа її депутатів на строк повноважень Ради в порядку, встановленому Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

2. Секретар Ради працює в Раді на постійній основі.

3. Жителі можуть ініціювати розгляд секретарем Ради питань, що віднесені до його повноважень, чи подавати йому свої пропозиції, використовуючи такі форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення:

- 1) подання звернення, зокрема на особистому прийомі;
- 2) громадське оцінювання діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
- 3) інші форми участі, що не суперечать закону й передбачені рішеннями Ради.

Повноваження секретаря Ради визначаються статтею 50 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Регламентом Ради.

Стаття 34. Постійні комісії Ради

1. Постійні комісії Ради є органами Ради, що обираються з числа її депутатів, для вивчення, попереднього розгляду й підготовки питань, які належать до її відання, а також здійснення контролю за виконанням рішень Ради та її виконавчого комітету.

2. Засідання постійних комісій Ради проводяться відкрито і транслюються в мережі «Інтернет» у порядку, передбаченому Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та цим Статутом.

3. За результатами вивчення і розгляду питань постійні комісії готують висновки й рекомендації, що розміщуються на офіційному вебсайті Ради.

Повноваження постійних комісій ради визначаються статтею 47 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», регламентом Ради та Положенням про постійні депутатські комісії Шабівської сільської ради.

Стаття 35. Депутат Ради

1. Депутат представляє інтереси виборців свого виборчого округу, усієї територіальної громади, має всю повноту прав, що забезпечують його активну участь у діяльності Ради й утворюваних нею органів, несе обов'язки перед виборцями, Радою і її органами, виконує їхні доручення. Депутат, крім секретаря Ради, повинен входити до складу однієї з постійних комісій Ради.

2. Депутат має право:

1) офіційно представляти виборців свого виборчого округу та інтереси територіальної громади в місцевих органах виконавчої влади, відповідних органах місцевого самоврядування, юридичних особах незалежно від форми власності з питань, що належать до компетенції органів місцевого самоврядування відповідного рівня;

2) брати участь з правом дорадчого голосу в загальних зборах (конференції) жителів, засіданнях органів самоорганізації населення, що проводяться в межах території його виборчого округу;

3) порушувати перед органами та посадовими особами місцевого самоврядування, організаціями, а також керівниками правоохоронних та контролюючих органів питання, що зачіпають інтереси виборців, та вимагати їх вирішення;

4) інші права, передбачені законами, регламентом та рішеннями Ради.

3. Депутат зобов'язаний:

1) брати участь у роботі сесій Ради, засідань постійної та інших комісій Ради, до складу яких його обрано;

2) не рідше одного разу на півріччя інформувати виборців про роботу Ради та її органів, про виконання планів і програм економічного й соціального розвитку, інших місцевих програм, місцевого бюджету, рішень Ради і доручень виборців.

3) брати участь у загальних зборах (конференції) жителів (за їхнім

запитом), громадських слуханнях з питань, що стосуються його виборчого округу, в організації виконання рішень Ради та її органів і доручень виборців, а також у масових заходах, що проводяться органами місцевого самоврядування на території територіальної громади або виборчого округу;

4) визначити й оприлюднити дні, години та місце прийому виборців, інших осіб;

5) вести регулярний, не рідше одного разу на місяць, прийом виборців, інших осіб,

розглядати пропозиції, звернення, заяви та скарги фізичних і юридичних осіб, вживати заходів щодо забезпечення їх оперативного вирішення.

6) проводити звітування про свою діяльність перед жителями відповідно до порядку, визначеного цим Статутом;

7) забезпечити жителям можливість комунікації з ним, а для цього оприлюднити на доступних для нього ресурсах інформацію про засоби зв'язку з ним (номер телефону, електронної пошти);

8) виконувати інші обов'язки, визначені законом і цим Статутом.

4. На виконання передбачених частиною другою цієї статті обов'язків депутат Ради готує інформацію, що у встановленому порядку розміщується на офіційному вебсайті Ради, у приміщенні Ради й на інших ресурсах.

Стаття 36. Виконавчий комітет Ради

1. Виконавчий комітет Ради є колегіальним виконавчим органом Ради, який утворюється Радою на строк її повноважень.

2. Персональний склад виконавчого комітету затверджується Радою за пропозицією сільського голови.

3. Виконавчий комітет Ради утворюється в складі: сільського голови, його заступників, секретаря Ради, керуючого справами виконавчого комітету, старост за посадою, а також керівників відділів, управлінь, інших виконавчих органів Ради, громадськості й інших осіб.

4. Очолює виконавчий комітет сільський голова.

5. Засідання виконавчого комітету проводяться відкрито і можуть транслюватися в мережі «Інтернет» у порядку, передбаченому Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та цим Статутом.

6. Виконавчий комітет Ради ухвалює рішення, що розміщуються на офіційному вебсайті Ради, у порядку, передбаченому Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та цим Статутом.

7. Виконавчий комітет Ради може утворювати консультативно-дорадчі органи й проводити публічні консультації.

8. Жителі можуть брати участь і/або ініціювати розгляд виконавчим комітетом Ради питань, що віднесені до його повноважень, і/або подавати свої пропозиції, використовуючи такі форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення:

1) загальні збори (конференція) жителів;

- 2) громадські слухання;
- 3) громадське оцінювання діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
- 4) електронні петиції;
- 5) консультативно-дорадчі органи;
- 6) публічні консультації;
- 7) подання звернення;
- 8) інші форми участі, що не суперечать закону й передбачені рішеннями Ради.

Стаття 37. Виконавчі органи Ради

1. Виконавчими органами Ради є відділи, управління, департаменти й інші створені Радою виконавчі органи.
2. Виконавчі органи Ради підконтрольні й підзвітні Раді.
3. Жителі можуть брати участь і/або ініціювати розгляд виконавчими органами Ради питань, що віднесені до їхніх повноважень, і/або подавати свої пропозиції, використовуючи такі форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення:
 - 1) загальні збори (конференція) жителів;
 - 2) громадські слухання;
 - 3) громадське оцінювання діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
 - 4) публічні консультації, які проводять відповідні виконавчі органи;
 - 5) електронні петиції;
 - 6) консультативно-дорадчий орган, створений при відповідних виконавчих органах Ради;
 - 7) подання звернення, зокрема на особистому прийомі, який веде керівник виконавчого органу;
 - 8) інші форми участі, що не суперечать закону й передбачені рішеннями Ради.

Стаття 38. Старостинські округи Шабівської сільської територіальної громади

1. Рада забезпечує жителів старостинських округів правами та гарантіями однаковими для всіх жителів Шабівської сільської територіальної громади.
2. Розвиток населених пунктів, які увійшли до старостинських округів, відбувається рівномірно та затверджується місцевими програмами розвитку.
3. Для представлення інтересів жителів населених пунктів, які увійшли до складу Шабівської сільської територіальної громади, рада затверджує старосту у кожному старостинському окрузі.
4. Правовий статус старости, порядок його затвердження на посаду та припинення повноважень, його права та обов'язки, повноваження,

відповідальність, порядок звітування та інші питання, пов'язані з діяльністю старости старостинського округу Шабівської сільської територіальної громади визначається Положенням про старосту, яке затверджується рішенням ради та чинним законодавством України.

Стаття 39. Староста

1. Рада на строк своїх повноважень затверджує старосту в старостинському окрузі за пропозицією сільського голови, що вноситься за результатами громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), проведеного в межах відповідного старостинського округу.

2. Староста працює на постійній основі в апараті Ради і її виконавчого комітету, а в разі обрання членом цього виконавчого комітету— у виконавчому комітеті Ради.

3. Порядок організації роботи старости визначається Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законами України, цим Статутом, а також Положенням про старосту.

5. У здійсненні наданих повноважень староста є відповідальним і підзвітним Раді й підконтрольним сільському голові.

6. Заслуховування звіту старости перед жителями старостинського округу відбувається на відкритій зустрічі в спосіб, що дає жителям старостинського округу змогу поставити запитання, висловити зауваження і внести пропозиції. Порядок звітування старости визначається Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», цим Статутом і Положенням про старосту.

7. Жителі можуть брати участь і/або ініціювати розгляд старостою питань, що віднесені до його повноважень, і/або подавати йому свої пропозиції, використовуючи такі форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення:

- 1) подання звернення, зокрема на особистому прийомі;
- 2) публічні консультації;
- 3) консультативно-дорадчий орган, створений старостою;
- 4) громадське оцінювання діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
- 5) інші форми участі, що не суперечать закону й передбачені рішеннями Ради.

Стаття 40. Юридичні особи, що перебувають у комунальній власності територіальної громади

1. Для забезпечення життєдіяльності територіальної громади й надання важливих послуг, які сприяють підвищенню якості життя жителів, Рада створює юридичні особи, що перебувають у комунальній власності територіальної громади.

2. Жителі можуть брати участь і/або ініціювати розгляд питань керівниками юридичних осіб, що перебувають у комунальній власності територіальної громади, і/або подавати йому свої пропозиції,

використовуючи такі інструменти:

- 1) консультативно-дорадчий орган, створений керівником юридичної особи, що перебуває в комунальній власності територіальної громади;
- 2) наглядова й/або спостережна рада юридичної особи, що перебуває в комунальній власності територіальної громади;
- 3) інші інструменти, що не суперечать закону й передбачені рішеннями Ради.

3. Публічна інформація про діяльність юридичних осіб, що перебувають у комунальній власності територіальної громади, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню і наданню за запитом згідно з Законом України «Про доступ до публічної інформації», Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законами, цим Статутом та іншими рішеннями Ради, розміщується на офіційному вебсайті Ради або на власних вебсайтах.

РОЗДІЛ V. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ РАДИ І ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОБ'ЄДНАННЯМИ ГРОМАДЯН ТА ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ

Стаття 41. Взаємовідносини ради та її посадових осіб з інститутами громадянського суспільства

1. Інститути громадянського суспільства - це громадські об'єднання, професійні спілки та їх об'єднання, благодійні організації та інші невідприємницькі товариства, установи та організації - юридичні особи приватного права, легалізовані відповідно до законодавства.

2. Взаємовідносини ради та її посадових осіб з інститутами громадянського суспільства здійснюються шляхом:

2.1. сприяння діяльності будь-яким законно сформованим інститутам громадянського суспільства, їх максимального залучення до участі у вирішенні питань місцевого значення;

2.2. неупередженій та однаковій підтримці законної діяльності усіх інститутів громадянського суспільства;

2.3. залучення громадськості до процесу підготовки проекту місцевого бюджету, контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, комунальних підприємств, закладів, установ та організацій;

2.4. забезпечення доступу будь-яких осіб, що на законних підставах перебувають у межах Шабівської сільської територіальної громади, до консультацій та правової допомоги (у тому числі безоплатної) з питань порядку створення і діяльності інститутів громадянського суспільства;

2.5. стимулювання волонтерської діяльності.

2. Порядок взаємовідносин ради з політичними партіями, органами виконавчої влади та іншими суб'єктами владних повноважень не є предметом регулювання цього Статуту та визначається Конституцією та актами законодавства України.

Стаття 42. Взаємовідносини територіальної громади з іншими територіальними громадами

1. Взаємовідносини Шабівської сільської територіальної громади, її органів і посадових осіб з іншими територіальними громадами, їхніми органами і посадовими особами здійснюються на принципах добросусідства, партнерства та взаємної вигоди.

2. З метою налагодження взаємовідносин, реалізації спільних проєктів між територіальною громадою та іншими територіальними громадами можуть укладатися відповідні договори, меморандуми, тощо.

3. Міжмуніципальне співробітництво територіальних громад здійснюється у порядку, визначеному законодавством України.

4. Територіальна громада може об'єднуватися з іншими територіальними громадами в порядку, визначеному законом.

Стаття 43. Участь в асоційованих організаціях і міжнародна співпраця

1. Рада має право бути членами асоціацій, спілок, організацій тощо з метою захисту прав та інтересів громади, ефективного здійснення своїх повноважень.

2. Асоціаціям та іншим добровільним об'єднанням органів місцевого самоврядування не можуть передаватися владні повноваження органів місцевого самоврядування територіальної громади.

3. Рада в інтересах територіальної громади може брати участь у міжмуніципальній, транскордонній та міжнародній співпраці, організовувати співробітництво з міжнародними організаціями у різних сферах суспільного життя.

4. Співпраця територіальної громади з іншими територіальними громадами, асоціаціями органів місцевого самоврядування та їх добровільними об'єднаннями тощо реалізується через візити офіційних делегацій, проведення спільних заходів, реалізацію спільних проєктів, а також іншими, передбаченими актами законодавства України способами.

Стаття 44. Міжнародна та інтеркультурна співпраця

1. Шабівська сільська територіальна громада через свою раду, виконавчі органи та уповноважених посадових осіб сприяє розвитку міжнародних зв'язків, в тому числі з солідарними громадами (муніципалітетами), громад-побратимів інших країн світу, здійснює обмін делегаціями посадових осіб та депутатів ради, керівників та представників

комунальних підприємств, установ та організацій, дітей та молоді, мистецьких (творчих) колективів та колективів художньої самодіяльності, спортсменів та спортивних команд тощо.

2. Рада на добровільних та на договірних засадах може входити до міжнародних асоціацій та інших добровільних об'єднань в порядку, передбаченому чинним законодавством України. При входженні громади до міжнародних добровільних об'єднань забороняється передача їм будь-яких самоврядних повноважень виконавчих органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

4. Рада сприяє розвитку співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, товариствами, фондами тощо, а також з іноземними бізнес-структурами, залученню міжнародних інвестицій, міжнародної технічної допомоги, допомоги в гуманітарній сфері тощо.

5. Уповноважений орган, посадові особи місцевого самоврядування вживають заходів для залучення доступних фінансових інструментів з метою реалізації спільних міжнародних муніципальних проєктів за для соціального, економічного та культурного розвитку громади.

6. Рада, її посадові особи, комунальні підприємства, установи, громадські організації у рамках міжнародної діяльності можуть реалізовувати іміджеві та маркетингові проєкти, які спрямовані на залучення іноземних інвестицій в економіку Шабівської сільської громади.

7. Рада, надає підтримку при реєстрації представництв іноземних установ, підприємств, організацій на території громади.

9. Рада, та її виконавчі органи сприяють розвитку міжкультурних зв'язків та ефективній реалізації інтеркультурної політики.

10. Рада, може самостійно здійснювати міжнародну діяльність, крім випадків, коли згідно з чинним законодавством відповідні заходи мають погоджуватися з Міністерством закордонних справ України.

Стаття 45. Партнерські (солідарні) громади

1. Шабівська сільська територіальна громада прагне налагодження дружніх зв'язків не тільки з громадами інших міст України, а й з громадами міст інших країн світу. Відповідно територіальна громада, рада та її посадові особи можуть брати участь у міжмуніципальній, транскордонній і міжнародній співпраці, організовувати співробітництво з громадами, містами та регіонами, у тому числі, за кордоном, міжнародними організаціями у різних сферах суспільного життя. Таке співробітництво ґрунтується на принципах взаємоповаги, рівноправності та взаємної користі.

2. Для офіційного оформлення співпраці можуть укладатись угоди, меморандуми про співробітництво та побратимство.

3. Співпраця громад реалізовується через візити офіційних

делегацій, проведення спільних заходів, реалізації спільних проєктів та інші форми.

4. Громади партнери користуються на території населених пунктів громади сприятливими умовами для здійснення міжмуніципального співробітництва, які визначаються відповідними угодами та актами органів місцевого самоврядування.

5. Перелік офіційних громад-партнерів та інформація про умови співпраці публікуються на офіційному вебсайті ради.

РОЗДІЛ VI. ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стаття 46. Спрямування розвитку територіальної громади

1. Розвиток територіальної громади базується на концепції сталого та збалансованого розвитку усіх сфер її соціально-економічного, політичного і культурного життя, з урахуванням екологічних аспектів людської діяльності з метою задоволення сьогоденних потреб без шкоди для інтересів майбутніх поколінь.

2. Сталий розвиток територіальної громади базується на принципах:

2.1. передбачуваності та зрозумілості дій місцевої влади;

2.2. нарощення конкурентоспроможності громади, впровадження інноваційно орієнтованої економічної політики;

2.3. ефективного розвитку інфраструктури громади, створення умов для комфортного проживання та ведення бізнесу в громаді;

2.4. безперешкодного доступу населення до якісних житлово-комунальних послуг;

2.5. забезпечення збалансованого розвитку економіки та екології, раціонального використання природних ресурсів, стимулювання навколишнього природного середовища до відтворення;

2.6. енергоефективності, енергозбереження, використання відновлювальних джерел енергії для зменшення впливу на зміну клімату;

2.7. подолання соціальної та територіальної нерівності, боротьба із бідністю та безробіттям у громаді, досягнення гендерної рівності;

2.8. забезпечення правопорядку та громадської безпеки;

2.9. збереження та розвиток культурної та архітектурної спадщини громади;

2.10. імплементації партисипативної демократії.

3. Сталий розвиток територіальної громади забезпечується шляхом розроблення та реалізації:

3.1. стратегії розвитку громади;

3.2. програм економічного та соціального розвитку громади;

3.3. цільових та інших програм місцевого розвитку громади;

- 3.4. комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади;
- 3.5. концепції інтегрованого розвитку громади;
- 3.6. інших документів стратегічного планування та розвитку громади.

Стаття 47. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування

1. Територіальна громада на свій розсуд і на підставі закону безпосередньо або через органи місцевого самоврядування володіє, користується і розпоряджається своєю комунальною власністю (далі: Комунальна власність). Внутрішні громади суб'єктами права комунальної власності виступати не можуть.

2. До Комунальної власності Територіальної громади належить рухоме і нерухоме майно, товарно-матеріальні цінності, доходи місцевого бюджету, інші кошти. Рухоме майно (транспортні засоби) та нерухоме майно вноситься до «Переліку об'єктів права власності Шабівської територіальної громади».

3. «Перелік об'єктів права комунальної власності Шабівської територіальної громади» затверджується Радою.

4. Органи місцевого самоврядування Територіальної громади з метою зміцнення її економічної основи, поліпшення якості обслуговування населення можуть на договірних засадах формувати спільну (комунальну) власність з іншими територіальними громадами району і області.

5. До Комунальної власності Територіальної громади належать усі землі в просторових межах громади, крім земель приватної та державної власності. Територіальна громада, в разі необхідності, може набувати у свою Комунальну власність також земельні ділянки поза межами території громади.

6. Набуття Територіальною громадою права на земельні ділянки, передача земельних ділянок з комунальної власності у державну, передача земельних ділянок Комунальної власності у приватну власність юридичних та фізичних осіб здійснюється відповідно до законодавства України.

7. Реалізація права власності на землю і права користування землею на території громади здійснюється відповідно до Земельного кодексу України, інших законів України та нормативно-правових актів, які затверджуються Радою.

При цьому всі власники та землекористувачі земельних ділянок зобов'язані:

- а) забезпечувати використання землі за цільовим призначенням;
- б) дотримуватися вимог законодавства про охорону довкілля;
- в) своєчасно вносити плату за землю;

г) не порушувати прав інших власників земельних ділянок та землекористувачів;

г) додержуватися правил добросусідства та встановлених законом обмежень (сервітутів, охоронних зон тощо).

8. Об'єкти права Комунальної власності Територіальної громади, зокрема землі Комунальної власності, можуть бути відчужені чи передані в оренду або концесію рішеннями Ради у порядку, визначеному законодавством України.

9. Не підлягають відчуженню землі загального користування: площі, вулиці, проїзди, дороги, зелені зони Територіальної громади.

10. Перелік об'єктів Комунальної власності, які не підлягають відчуженню, затверджується Радою.

11. Органи місцевого самоврядування Територіальної громади у межах повноважень, визначених законами України та цим Статутом, та з метою забезпечення потреб жителів Територіальної громади у послугах, можуть створювати комунальні підприємства, установи, організації.

12. Власником усіх комунальних суб'єктів господарювання є Територіальна громада в цілому.

13. Статути (положення) комунальних суб'єктів господарювання затверджує та вносить до них зміни Рада, вона ухвалює рішення у випадках порушення цих статутів (положень), визначає основні напрями діяльності комунальних підприємств, установ, організацій, порядок використання їхнього прибутку.

14. З керівником комунального підприємства, установи, організації сільський голова укладає контракт. Рішення про звільнення керівників підприємств, установ, організацій (розірвання контракту) ухвалює сільський голова. Керівник комунального підприємства, установи та організації щороку звітує на сесії Ради про виконання функціональних обов'язків, фінансово-господарську діяльність підприємства, збереження та ефективне використання майна.

15. При встановленні розміру частки прибутку, яка зараховується до місцевого бюджету, Рада керується принципом мінімального втручання у господарську діяльність комунального підприємства.

16. Територіальна громада не несе відповідальності за зобов'язаннями комунального підприємства, а комунальне підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями Територіальної громади.

17. Рада за поданням сільського голови, Виконавчого комітету може прийняти рішення про включення комунального підприємства до переліку підприємств, на які не поширюється законодавство про банкрутство. Таке рішення може бути прийняти лише у випадку виконання цими підприємством суспільно важливих для жителів Територіальної громади функцій (виробництво продукції, надання послуг).

18. Реорганізація або ліквідація комунального підприємства здійснюється за рішенням Ради.

19. Перелік об'єктів власності Територіальної громади обліковується визначеним Радою виконавчим органом Ради у відкритому реєстрі об'єктів власності Територіальної громади (далі: Реєстр). Вказаний Реєстр є електронною базою даних, в якій міститься довідкова інформація про все майно, майнові та корпоративні права Територіальної громади, її органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення та всіх інших суб'єктів комунального господарювання. Наповнення та ведення Реєстру, повнота та достовірність даних забезпечується шляхом проведення постійної інвентаризації майна і майнових прав Територіальної громади та відповідних суб'єктів.

20. Реєстр є інформацією з відкритим доступом і розміщується на офіційному вебсайті Територіальної громади.

21. Порядок ведення та наповнення Реєстру визначається в Положенні про відкритий реєстр об'єктів комунальної власності Територіальної громади.

22. Для проведення інвентаризації майна Комунальної власності утворюються інвентаризаційні комісії.

23. Інвентаризаційні комісії щорічно проводять інвентаризацію власності Територіальної громади.

24. Рішення про проведення інвентаризації земель чи інших об'єктів власності Територіальної громади, інвентаризація яких потребує додаткового фінансування, ухвалюється Радою одночасно із прийняттям місцевого бюджету Територіальної громади. При цьому виділення бюджетних коштів для інвентаризації є першочерговими та пріоритетними після захищених статей витрат місцевого бюджету.

25. Рада, інші органи місцевого самоврядування Територіальної громади для виконання завдань інвентаризаційної комісії, зобов'язані здійснювати інформаційне та матеріально-технічне забезпечення її роботи.

26. Фізичні та юридичні особи несуть відповідальність за збитки, заподіяні об'єктам права Комунальної власності.

27. Органи місцевого самоврядування Територіальної громади мають право звертатися до суду про притягнення до відповідальності фізичних та юридичних осіб, які вчинили або чинять збитки об'єктам права комунальної власності.

Стаття 48. Фінансова основа місцевого самоврядування Територіальної громади:

1. Фінансовою основою місцевого самоврядування територіальної громади є сукупність місцевих фінансових ресурсів, за допомогою яких забезпечується реалізація власних завдань та функцій місцевого самоврядування, а також виконання делегованих повноважень на території громади.

2. Фінансову основу місцевого самоврядування територіальної громади складають:

- 1) кошти місцевого бюджету, зокрема:
 - надходження від місцевих податків та зборів;
 - кошти, отримані від приватизації об'єктів Комунальної власності Територіальної громади та продажу земельних ділянок, інших об'єктів Комунальної власності;
 - трансфертні надходження до місцевого бюджету, передані Територіальній громаді відповідно до чинного законодавства України;
 - кошти, отримані від діяльності на фондовому ринку, від розміщення цінних паперів і позик;
 - інші надходження;

2) кошти підприємств, установ і організацій, що перебувають у комунальній власності Територіальної громади, зокрема розміщених за межами Територіальної громади;

3) доходи від корпоративних прав підприємств, установ та організацій, засновником яких є Рада;

4) інші фінансові ресурси.

3. Рада в межах, визначених чинним законодавством, може створювати комунальні банки та інші фінансово-кредитні установи, виступати гарантом кредитів підприємств, установ та організацій, які належать до Комунальної власності Територіальної громади, розміщувати кошти, що належать Територіальній громаді, в банках тощо.

4. Територіальна громада може об'єднувати на договірних засадах свої фінансові ресурси з фінансовими ресурсами інших територіальних громад та з державними фінансовими ресурсами з метою спільного фінансування місцевих, регіональних або загальнодержавних програм, що реалізуються на території громади.

5. Будь-яка фінансова діяльність органів місцевого самоврядування Територіальної громади є відкритою і доступною для громадського контролю в установленому законом і цим Статутом порядку.

6. Порядок складання, розгляду, затвердження, виконання та звітності бюджету Територіальної громади встановлюється бюджетним законодавством України.

7. Текст місцевого бюджету розміщується на офіційному вебсайті Територіальної громади для загального доступу.

8. Кошти місцевого бюджету спрямовуються на утримання об'єктів бюджетної сфери, органів місцевого самоврядування Територіальної громади, комунальних служб, соціального обслуговування жителів Територіальної громади, сплати видатків по місцевих позиках тощо.

9. Кошти бюджету розвитку спрямовуються на реалізацію програм соціально-економічного та культурного розвитку громади та її населених пунктів відповідно до напрямів інвестиційної та інноваційної діяльності, а також на фінансування інших видатків, пов'язаних із соціально-економічним розвитком громади.

10. Звіт про виконання місцевого бюджету громади оприлюднюється не пізніше 1 березня року, що настає за звітним на вебсайті Територіальної

громади та в інший спосіб відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації".

11. Рада має право здійснювати внутрішні запозичення до місцевого бюджету відповідно до чинного законодавства України.

12. Органи місцевого самоврядування Територіальної громади зобов'язані вести активну роботу з відстоювання її інтересів при розробці проектів загальнодержавних, регіональних програм соціально-економічного, культурного розвитку, що реалізуються на території громади.

13. Рада приймає рішення про встановлення місцевих податків і зборів та ставок таких податків і зборів у межах повноважень, визначених Податковим кодексом України, коли Рада не прийняла рішення щодо зміни переліку місцевих податків і зборів, їхніх ставок, залишається чинним попередньо прийняте рішення, що затверджує перелік місцевих податків і зборів та їхні ставки.

14. Рада затверджує технічну документацію з нормативно грошової оцінки земель громади.

15. Рішення Ради у сфері місцевих податків і зборів базуються на таких принципах:

1) забезпечення стабільних надходжень до місцевого бюджету для виконання завдань та повноважень місцевого самоврядування;

2) створення сприятливих умов для ведення бізнесу на території громади, зацікавленості суб'єктів господарювання у підвищенні його ефективності;

3) врахування економічного та соціального стану платників місцевих податків і зборів;

4) відповідності витрат на адміністрування податків і зборів доходам, які вони приносять.

16. За рішенням Загальних зборів (конференції) жителів Територіальної громади можуть вводитися місцеві збори на основі добровільного самооподаткування жителів Територіальної громади, які мешкають на відповідній частині її території.

17. Рада може надавати окремим категоріям юридичних та фізичних осіб пільги зі сплати місцевих податків і зборів відповідно до норм чинного законодавства.

Стаття 49. Планування розвитку територіальної громади. **Засади планування розвитку територіальної громади**

1. Планування розвитку територіальної громади є інструментом управління її розвитком, який визначає бажане майбутнє територіальної громади та способи його досягнення, базується на аналізі зовнішнього оточення та внутрішнього потенціалу територіальної громади і полягає у формуванні узгоджених дій, на реалізації яких концентруються її ресурси.

2. Планування розвитку територіальної громади здійснюється з метою:

- 1) підвищення спроможності територіальної громади;
- 2) раціонального використання ресурсів територіальної громади;
- 3) досягнення бажаного рівня благоустрою території, стану інфраструктури та якості життя жителів територіальної громади;
- 4) ідентифікації та інтеграції інтересів жителів територіальної громади, суб'єктів господарювання, інших суб'єктів, органів місцевого самоврядування територіальної громади та держави;
- 5) підвищення результативності контролю за досягненням поставлених цілей розвитку.

3. Рада затверджує такі документи з планування розвитку територіальної громади:

- 1) стратегію розвитку територіальної громади;
- 2) програму соціально-економічного та культурного розвитку територіальної громади;
- 3) цільові програми з інших питань місцевого самоврядування;
- 4) місцеві програми приватизації;
- 5) комплексний план просторового розвитку, інші місцеві містобудівні програми та генеральні плани населених пунктів;
- 6) інші документи з планування розвитку територіальної громади.

4. Звіт про виконання документів з планування розвитку територіальної громади щороку оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради.

5. Затверджені документи з планування розвитку територіальної громади, строки яких виходять за межі терміну повноважень сільської ради відповідного скликання, зберігають чинність до закінчення їх строків та є обов'язковими до виконання для сільської ради всіх наступних скликань.

6. Розробка документів з планування розвитку територіальної громади відбувається із залученням громадськості у формах, визначених законом та Статутом, починаючи з етапу формування завдання на розробку цих документів або внесення змін до них.

7. Проєкти документів з планування розвитку територіальної громади оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради та розглядаються із забезпеченням участі жителів територіальної громади у формах, визначених законодавством України та нормативними актами сільської ради. Пропозиції та зауваження, отримані під час таких заходів, враховуються при доопрацюванні відповідних проєктів. Система заходів щодо реалізації завдань документів з планування розвитку територіальної громади узгоджується з загальнодержавними та регіональними тенденціями розвитку.

Стаття 50. Стратегічне планування

1. Стратегія розвитку територіальної громади включає:

- 1) аналіз поточного стану розвитку територіальної громади, зокрема її економічного, соціального, демографічного, екологічного, фінансового,

інфраструктурного, просторового потенціалу, та інших аспектів її розвитку;

- 2) опитування зацікавлених сторін;
- 3) SWOT - аналіз (аналіз сильних і слабких сторін територіальної громади, можливостей та загроз для її розвитку);
- 4) сценарії розвитку територіальної громади;
- 5) визначення стратегічного бачення розвитку територіальної громади;
- 6) стратегічні та оперативні цілі розвитку територіальної громади;
- 7) завдання та заходи, спрямовані на досягнення визначених цілей;
- 8) показники результативності реалізації Стратегії;
- 9) механізми моніторингу, оцінки та перегляду Стратегії;
- 10) інші складові, визначені законодавством та рішеннями сільської ради.

2. Процес розробки Стратегії передбачає залучення жителів, бізнесу, громадських організацій та експертів через використання різних форм участі жителів, що передбачені цим Статутом.

3. Стратегія розвитку територіальної громади є комплексним стратегічним довгостроковим документом, який визначає напрями розвитку територіальної громади, збалансованої реалізації її екологічного, економічного і соціального потенціалу, напрямки розвитку територіальної громади, збалансованої реалізації її екологічного, економічного і соціального розвитку.

4. Стратегія розвитку територіальної громади включає заходи із покращення рівня розвитку всіх сфер життєдіяльності в територіальній громаді, підвищення рівня комфортних та безпечних умов проживання, якісних освітніх, культурних, медичних послуг та відпочинку, надання соціальних та адміністративних послуг, розвитку інфраструктури, підвищення рівня самоорганізації жителів, сприяння розвитку середнього та малого підприємництва, сприяння залученню інвестицій, та інші. План дій до Стратегії включає перелік заходів з розвитку різних сфер діяльності на короткостроковий період.

5. Заходи плану дій до Стратегії відображаються у місцевих програмах та бюджеті на відповідні роки.

6. Стратегія має враховувати положення стратегії розвитку Одеської області та інших планувальних документів, ухвалених на районному, обласному та державному рівнях.

7. Стратегія затверджується рішенням Ради та оприлюднюється на офіційному вебсайті Ради.

Стаття 51. Планування публічних інвестицій

1. Планування публічних інвестицій здійснюється відповідно до Закону України «Про публічні інвестиції» та спрямоване на залучення коштів для реалізації проєктів, визначених Стратегією розвитку територіальної громади.

2. Інвестиційні проєкти, зокрема у сферах економіки, соціальної сфери, інфраструктури та екології, розробляються з урахуванням економічної доцільності, соціального впливу та екологічної безпеки. Основні напрями публічного інвестування узгоджуються із завданнями Стратегії розвитку Шабівської сільської територіальної громади, Стратегії розвитку Одеської області та Державної стратегії регіонального розвитку України і мають найвищий рівень пріоритетності серед інших напрямів для отримання фінансування.

2. Середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій територіальної громади:

1) розробляється виконавчим органом сільської ради на підставі пропозицій інших виконавчих органів сільської ради відповідно до Бюджетного кодексу України та з врахуванням положень Порядку розроблення та моніторингу реалізації середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2025 року № 294;

2) схвалюється Місцевою інвестиційною радою;

3) затверджується виконавчим органом сільської ради одночасно зі схваленням прогнозу бюджету територіальної громади.

3. Положення про Місцеву інвестиційну раду територіальної громади та її склад, затверджуються виконавчим органом сільської ради.

4. На основі середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій територіальної громади формується єдиний проєктний портфель публічних інвестицій територіальної громади, що схвалюється Місцевою інвестиційною радою.

5. Єдиний проєктний портфель публічних інвестицій територіальної громади формується з використанням Єдиної інформаційної системи управління публічними інвестиційними проєктами у вигляді переліку пріоритетних публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій за результатами їх підготовки, оцінки, пріоритезації та відбору у порядку, встановленому виконавчим органом сільської ради.

6. Розподіл коштів місцевого бюджету на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій здійснюється місцевою комісією з питань розподілу публічних інвестицій з урахуванням пріоритетності відповідних проєктів та програм, включених до єдиного проєктного портфеля публічних інвестицій територіальної громади, та ступеня їхньої готовності до реалізації у порядку, встановленому виконавчим органом сільської ради.

7. Положення про місцеву комісію з питань розподілу публічних інвестицій та її склад затверджуються виконавчим органом сільської ради.

8. Виконавчий орган сільської ради розробляє план діяльності на середньостроковий період (включаючи заходи щодо підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій) з урахуванням прогнозу бюджету територіальної громади,

рішення про бюджет територіальної громади, середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій територіальної громади, єдиного проєктного портфеля публічних інвестицій територіальної громади, прогностичних та програмних документів економічного і соціального розвитку.

Стаття 52. Бюджетне планування

1.Формування бюджету територіальної громади здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України та ґрунтується на пріоритетах, визначених Стратегією розвитку, та враховує потреби всіх соціальних груп, зокрема вразливих верств жителів.

2.Рада під час планування та розподілу бюджету громади дотримується принципів справедливості, рівномірності та неупередженості в розподілі бюджетних коштів на загальносупільні потреби територіальної громади та враховує необхідність забезпечення потреб всіх жителів та гідних умов їх проживання, у тому числі для маломобільних та інших вразливих груп населення. Порядок планування та розподілу бюджету громади включає складання прогнозу бюджету, проєкту бюджету, його розгляд та затвердження, а також виконання бюджету.

3. Бюджет розробляється на основі прогностичних розрахунків доходів та видатків, які надходять у вигляді бюджетних запитів від головних розпорядників коштів.

4. Проєкт бюджету територіальної громади розглядається на громадських слуханнях не пізніше ніж за 20 робочих днів до його затвердження Радою.

5. Інформація про доходи, видатки, виконання бюджету та розподіл бюджетних коштів оприлюднюється щоквартально на офіційному вебсайті Ради у форматі відкритих даних, відповідна інформація також оприлюднюється.

Стаття 53. Просторове планування

1. Просторове планування здійснюється відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», та спрямоване на створення умов для сталого розвитку територіальної громади, збереження природних ресурсів і забезпечення комфортного проживання.

2. Документами просторового планування є комплексний план просторового розвитку, Генеральний план громади, або окремих населених пунктів, плани зонування та детальні плани територій, які розробляються з урахуванням екологічних мереж, історичної, культурної та екологічної цінності, туристичного потенціалу та інфраструктурних потреб.

3. Проєкти містобудівної документації проходять громадське обговорення в порядку визначеному Законом України «Про регулювання

містобудівної діяльності» та оприлюднюються на офіційному вебсайті Ради не пізніше ніж за 30 календарних днів до затвердження.

Стаття 54. Планування сталого розвитку

1.Планування сталого розвитку територіальної громади здійснюється з урахуванням Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй, державних і регіональних стратегічних документів та передбачає збалансований розвиток економічної, соціальної та екологічної сфер громади.

2.Органи місцевого самоврядування Шабівської сільської ради забезпечують інтеграцію принципів сталого розвитку у процес планування та реалізації місцевої політики, зокрема шляхом:

- підтримки розвитку сільського господарства, виноградарства, підприємництва, туризму та інших видів економічної діяльності, що сприяють сталому розвитку громади;

- впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій, розвитку відновлюваних джерел енергії;

- збереження, відновлення та раціонального використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та екосистем;

- розвитку соціальної інфраструктури, забезпечення рівного доступу жителів громади до адміністративних, освітніх, культурних, медичних та соціальних послуг;

- створення безбар'єрного середовища та забезпечення рівних можливостей для всіх категорій населення;

- підвищення рівня безпеки, стійкості та адаптації громади до сучасних викликів і загроз.

3.Органи місцевого самоврядування розробляють, затверджують та реалізують документи стратегічного і просторового планування розвитку територіальної громади, які визначають цілі, завдання, заходи, показники результативності та строки їх реалізації.

4.Проекти документів з планування розвитку територіальної громади оприлюднюються на офіційному вебсайті Шабівської сільської ради та розглядаються із забезпеченням участі жителів територіальної громади у формах, визначених законодавством України та нормативними актами Шабівської сільської ради.

5.Органи місцевого самоврядування сприяють залученню інвестицій, міжнародної технічної допомоги, грантових коштів та розвитку міжмуніципального і міжнародного співробітництва для реалізації проєктів сталого розвитку громади.

Стаття 55. Планування підвищення доброчесності (запобігання корупції)

1. План доброчесності (або антикорупційна програма) — це стратегічний документ Ради, який розробляється з метою забезпечення дієвої протидії та запобігання корупції і базується на результатах оцінювання корупційних ризиків у діяльності Ради та її виконавчих органів та з урахуванням вимог Закону України «Про запобігання корупції».

2. План доброчесності формується на основі результатів оцінювання корупційних ризиків у діяльності ради, її виконавчих органів та комунальних підприємств, установ і організацій, що перебувають у сфері управління ради, з урахуванням вимог Закон України «Про запобігання корупції».

3. У Плані доброчесності визначаються заходи щодо запобігання корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням, строки їх виконання, відповідальні виконавці та механізми моніторингу їх реалізації.

4. Виконавчі органи місцевого самоврядування Шабівської сільської ради забезпечують реалізацію заходів Плану доброчесності та створення умов для формування культури доброчесності, прозорості та підзвітності в діяльності ради та її виконавчих органів.

Стаття 56. Моніторинг і оцінка реалізації документів з планування розвитку територіальної громади

1. Виконавчі органи місцевого самоврядування сільської ради здійснюють системний моніторинг та періодичну оцінку реалізації документів з планування розвитку територіальної громади з метою забезпечення їх ефективності, результативності та відповідності актуальним потребам громади.

2. Моніторинг передбачає аналіз виконання цільових показників, використання фінансових та інших ресурсів, впливу реалізованих заходів на соціально-економічний та екологічний стан громади, а також врахування результатів громадської участі.

3. Звіти про виконання документів з планування розвитку територіальної громади оприлюднюються на офіційному вебсайті ради у строки, визначені законодавством та рішеннями ради.

4. Для забезпечення оцінки ефективності реалізації документів з планування розвитку громади можуть утворюватися робочі групи або інші консультативно-дорадчі органи за участю представників органів місцевого самоврядування, громадськості, бізнесу та інших заінтересованих сторін.

5. Виконавчі органи місцевого самоврядування сільської ради можуть впроваджувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні системи та інші технології для моніторингу соціально-економічного розвитку громади та реалізації проєктів і програм.

Стаття 57. Охорона довкілля

1. Територіальна громада при плануванні свого розвитку, здійснення будівництва, реконструкції об'єктів, надання дозволів на будівництва дотримується Законів України «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля» та принципу найменшого негативного впливу на довкілля.

2. Виконавчі органи та посадові особи місцевого самоврядування, жителі мають організовувати суспільне і власне життя, максимально зберігаючи екосистеми, що склались на території територіальної громади.

3. Створення зелених насаджень на території територіальної громади, збереження довкілля, зокрема питних джерел є пріоритетним для територіальної громади. Громадянам, а також підприємствам, установам, організаціям усіх форм власності забороняється:

а) здійснювати заходи щодо озеленення і утримання зелених насаджень без відповідного дозволу органів місцевого самоврядування, за винятком внутрішніх територій підприємств, установ і організацій та дворів приватних будинків;

б) вирубувати та ушкоджувати дерева й кущі;

в) без дозволу органів місцевого самоврядування пересаджувати, зрізати і підрізати будь-які дерева, кущі, у тому числі хворі й засохлі;

г) звалювати сміття в лісосмуги і зелені насадження;

ґ) косити траву, пасти худобу і птицю у комунальних дворах, на вулицях, площах, у скверах, парках, на пляжах, у санітарних зонах об'єктів водопостачання;

д) вчиняти інші дії, що ведуть до знищення або ушкодження зелених насаджень.

За знищення або ушкодження зелених насаджень, окремих дерев, чагарників, газонів, квітників та інших об'єктів озеленення в громаді, невжиття заходів для їх охорони, а також самочинне перенесення в інші місця під час забудови окремих ділянок, зайнятих об'єктами озеленення, настає відповідальність згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення.

4. Використання перероблених відходів, використання елементів обладнання, що замінюється для інших цілей жителями, юридичними особами є природнім прагненням зменшити використання невідновлювальних ресурсів. Територіальна громада підтримує створення інфраструктури для роздільного збирання, компостування та переробки побутових відходів, а також сприяє участі мешканців в екологічно відповідальних практиках через навчальні програми, екологічні акції та ініціативи у співпраці з громадськими організаціями.

5. Розвиток виробництв на території територіальної громади базується на використанні низьковуглецевих технологій.

6. Діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування з охорони довкілля і вирішення екологічних проблем територіальної громади спрямовується на захист довкілля через підготовку і реалізацію

місцевих екологічних програм з метою забезпечення сприятливих екологічних умов для проживання, праці та відпочинку людей, а також формування системи контролю за станом довкілля.

7. Сільська рада затверджує місцеві екологічні програми з метою покращення екологічного стану території територіальної громади, включає екологічні розділи до документів з планування її розвитку, вирішує питання виділення бюджетного фінансування на охорону довкілля.

8. Сільська рада та її виконавчі органи забезпечують реалізацію екологічної політики України та екологічних прав жителів у межах території територіальної громади, а також здійснюють інформування жителів про стан довкілля через офіційний вебсайт сільської ради, дошки оголошень та іншими способами.

Стаття 58. Загальні засади планування територій загального користування та участь жителів в цьому процесі

1. Території загального користування створюються з метою забезпечення жителів можливостями для відпочинку, реалізації комунікативного потенціалу, задоволення соціальних та суспільних потреб, сталого та гармонійного розвитку територій.

До території загального користування належать:

- 1) парки(гідропарки, лугопарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні, дитячі, історичні, національні, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, сквери та майданчики;
- 2) пам'ятки культурної та історичної спадщини;
- 3) майдани, площі, бульвари, проспекти;
- 4) вулиці, дороги, провулки, узвози, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки;
- 5) пляжі;
- 6) кладовища;
- 7) інші території загального користування.

2. Територія загального користування створюється за такими принципами:

- 1) забезпечення безбар'єрності, доступності, безпечності, чистоти, естетичності, багатофункціональності та комфортності;
- 2) врахування потреб різних соціальних груп населення та заінтересованих осіб;
- 3) пріоритетність пішохідного руху;
- 4) результатом створення території загального користування має бути забезпечення реалізації його комунікативної, інтеграційної, суспільної та інших пов'язаних функцій;

3. Жителі, у випадках, визначених законом, мають право брати участь у плануванні територій загального користування через різні форми громадської участі та подання пропозицій чи зауважень.

Стаття 59. Охорона культурної спадщини та інших цінних об'єктів територіальної громади

1. Діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування з охорони культурної спадщини спрямовується на захист об'єктів культурної спадщини через підготовку та реалізацію цільових проєктів та програм з метою збереження об'єктів культурної спадщини, а також формування системи контролю за станом об'єктів культурної спадщини.

2. Сільська рада затверджує цільові програми збереження об'єктів культурної спадщини, вирішує питання фінансування з охорони об'єктів культурної спадщини. Розробник програми щорічно звітує перед сільською радою про виконання програм за попередній рік.

3. Фінансування заходів з охорони культурної спадщини територіальної громади здійснюється як за рахунок коштів державного бюджету та бюджету територіальної громади, так і за рахунок коштів осіб, які набули право власності або отримали у користування пам'ятку (її частину), благодійних внесків та пожертвувань та інших, не заборонених законодавством України, джерел.

Стаття 60. Застосування гендерно орієнтованого підходу під час планування розвитку територіальної громади

1. Сільська рада та її виконавчі органи, здійснюючи свої повноваження, відповідно до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та іншого законодавства України забезпечує:

- 1) гармонізацію професійного та особистого життя жінок і чоловіків;
- 2) участь жителів у процесах прийняття рішень і розподілі ресурсів незалежно від статі;
- 3) створення рівних умов для жінок і чоловіків у кар'єрному зростанні, професійному розвитку та у сфері підприємництва;
- 4) створення умов для відповідального батьківства і материнства, партнерського розподілу сімейних обов'язків;
- 5) зменшення (викорінення) домашнього та гендерно зумовленого насильства у всіх його проявах;
- 6) формування гармонійно розвиненої особистості без гендерних стереотипів та упереджень;
- 7) та інших можливостей, що передбачені законодавством України.

Стаття 61. Розвиток науки й освіти, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, культури та мистецтва

1. Сільська рада та її виконавчі органи забезпечують розвиток соціально-гуманітарної сфери життєдіяльності територіальної громади (науки й освіти, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, культури та мистецтва тощо).

2. Основні напрями і пріоритети соціально-гуманітарного розвитку територіальної громади визначаються сільською радою при розробці рішень з планування розвитку територіальної громади.

Стаття 62. Розвиток волонтерської діяльності

1. Розвиток волонтерства збільшує соціальний капітал громади через самоорганізацію жителів, соціальну активність та включеність в розвиток територіальної громади.

2. Задля забезпечення стабільного розвитку волонтерства у громаді, органи та посадові особи місцевого самоврядування сприяють:

1) популяризації та зростанню включеності жителів у волонтерську діяльність та активізацію їхньої залученості у суспільно значущі сфери життя громади;

2) залученню волонтерів до діяльності виконавчих органів сільської ради, юридичних осіб, що перебувають у комунальній власності територіальної громади, і виконання місцевих цільових програм;

3) створенню сприятливих умов для розвитку волонтерства, підвищення рівня самоорганізації жителів;

4) інституційному розвитку організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів через проведення освітніх та інших заходів.

3. Заходи підтримки сприяння розвитку волонтерської діяльності в територіальній громаді визначаються місцевою цільовою програмою.

Стаття 63. Утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. До повноважень виконавчих органів та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

2) розроблення, затвердження та реалізація місцевої програми у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) забезпечення формування, оптимізації та розвитку інфраструктури з утвердження української національної та громадянської ідентичності;

4) сприяння створенню та діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, забезпечення діяльності таких закладів, що належать до комунальної форми власності;

5) сприяння підготовці та підвищенню кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

6) сприяння реалізації проєктів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на території громади;

7) створення умов для залучення жителів до прийняття рішень з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності.

2. Сільська рада створює, приймає положення і через виконавчі органи забезпечує роботу координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності в територіальній громаді.

Стаття 64. Сприяння діяльності національно-культурних товариств

1. Територіальна громада визнає діяльність національно-культурних товариств важливим чинником збереження культурного розмаїття, міжетнічної злагоди та розвитку громадянського суспільства.

2. Виконавчі органи місцевого самоврядування сприяють діяльності національно- культурних товариств шляхом:

1) надання інформаційної, організаційної та методичної допомоги;

2) сприяння проведенню культурно-просвітницьких заходів, свят, фестивалів;

3) забезпечення рівного доступу до комунальних закладів культури для проведення заходів товариств;

4) участі в розробці та реалізації місцевих програм підтримки культур національних меншин;

5) можливого фінансування проєктів на конкурсних засадах у межах бюджету територіальної громади.

3. Виконавчі органи місцевого самоврядування заохочують співпрацю національно- культурних товариств з іншими громадськими організаціями, закладами освіти а культури з метою збереження і розвитку культурних традицій.

4. Громада забезпечує недискримінаційний підхід до всіх національно- культурних товариств, що діють на її території

Стаття 65. Забезпечення рівного доступу (інклюзивності) та соціальної справедливості

1. Розвиток територіальної громади здійснюється на засадах рівності прав і можливостей усіх жителів незалежно від віку, статі, раси, кольору шкіри, етнічного та соціального походження, релігійних переконань, політичних поглядів, майнового стану, місця проживання чи інших ознак.

2. Виконавчі органи місцевого самоврядування сільської ради забезпечують врахування інтересів усіх соціальних груп населення, зокрема вразливих категорій, до яких належать особи з інвалідністю, люди похилого віку, батьки з малолітніми дітьми, внутрішньо переміщені особи, військовослужбовці та члени їхніх сімей, а також інші групи, що потребують додаткової соціальної підтримки.

3. Виконавчі органи місцевого самоврядування сільської ради сприяють забезпеченню рівного представництва різних соціальних груп під час застосування форм участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, передбачених цим Статутом та законодавством України.

4. Виконавчі органи місцевого самоврядування сільської ради забезпечують дотримання принципів безбар'єрності під час планування та реалізації заходів просторового, соціального та інфраструктурного розвитку громади, з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Стаття 66. Охорона дитинства, підтримка материнства та батьківства

1. Охорона дитинства, підтримка материнства та батьківства є важливою умовою повноцінного розвитку територіальної громади.

2. Виконавчі органи місцевого самоврядування Шабівської сільської ради у процесі планування та реалізації програм соціально-економічного розвитку громади забезпечують врахування прав та законних інтересів дитини, створення умов для їх реалізації, а також формування безпечного та сприятливого середовища для розвитку дітей.

3. До основних напрямів діяльності органів місцевого самоврядування у сфері охорони дитинства належать:

- забезпечення реалізації права дитини на життя та охорону здоров'я;
- сприяння доступу дітей до якісної освіти та культурного розвитку;
- забезпечення соціального захисту дітей, у тому числі дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- створення умов для фізичного, інтелектуального, духовного та морального розвитку дитини;
- сприяння вихованню дитини в сімейному оточенні та розвитку сімейних форм виховання;
- забезпечення міжвідомчої взаємодії у сфері захисту прав дитини.

4. Виконавчі органи місцевого самоврядування сприяють підтримці материнства та батьківства шляхом:

- реалізації місцевих програм соціальної підтримки сімей з дітьми;
- розвитку мережі закладів дошкільної освіти та інших закладів, що забезпечують догляд і виховання дітей;
- створення умов для поєднання батьківства з трудовою діяльністю;
- сприяння розвитку сімейних цінностей та відповідального батьківства;

-надання соціальної, матеріальної та інформаційної підтримки сім'ям з дітьми, у межах повноважень органів місцевого самоврядування.

5. Виконавчі органи місцевого самоврядування можуть запроваджувати місцеві програми, спрямовані на підвищення рівня народжуваності, підтримку молодих сімей та зміцнення інституту сім'ї у Шабівській територіальній громаді.

Стаття 67. Пріоритети розвитку соціально-гуманітарної сфери життєдіяльності територіальної громади

1.Пріоритетними напрямками у Шабівській територіальній громаді є:

1.1. Забезпечення доступності, якості та інклюзивності освітніх послуг для дітей та дорослого населення, модернізація освітньої інфраструктури та створення безпечного освітнього середовища.

1.2. Розвиток системи охорони здоров'я та соціального захисту населення, забезпечення рівного доступу мешканців усіх населених пунктів громади до базових медичних і соціальних послуг.

1.3. Підвищення рівня соціальної підтримки вразливих категорій населення, розвиток системи соціальних послуг та інтеграція внутрішньо переміщених осіб у громаду.

1.4. Розвиток культурного середовища, збереження історичної та культурної спадщини, підтримка традицій виноградарства, виноробства та формування туристичної ідентичності громади.

1.5. Створення умов для розвитку фізичної культури і спорту, розбудова спортивної інфраструктури та популяризація здорового способу життя серед населення.

1.6. Підвищення рівня громадської активності та участі мешканців у процесах місцевого самоврядування, розвиток громадських ініціатив та самоорганізації населення.

1.7. Запровадження та розвиток електронного урядування, цифровізація публічних послуг, підвищення прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування.

1.8. Забезпечення безпечного середовища життєдіяльності населення, зокрема облаштування укриттів у закладах освіти, культури та соціальної сфери.

1.9. Підвищення якості та доступності соціальної інфраструктури, включаючи оптимізацію мережі закладів та розвиток сервісної інфраструктури у віддалених населених пунктах.

Стаття 68. Розвиток економічної сфери життєдіяльності територіальної громади

1. Розвиток економічної інфраструктури та бізнесу є економічною основою сталого розвитку Шабівської територіальної громади. Він забезпечується створенням нових робочих місць, зростанням надходжень

до місцевого бюджету, підвищенням інвестиційної привабливості території, розвитком підприємництва та покращенням якості життя населення.

Пріоритетними напрямками економічного розвитку громади є:

- розвиток агропромислового комплексу, зокрема виноградарства та виноробства як традиційної спеціалізації громади;
- розвиток переробної промисловості та харчової індустрії;
- підтримка малого і середнього підприємництва, створення сприятливих умов для започаткування та ведення бізнесу;
- розвиток туристичної галузі, зокрема зеленого, гастрономічного та винного туризму;
- залучення інвестицій у виробничу, логістичну та туристичну інфраструктуру;
- впровадження принципів зеленої трансформації та енергоефективності в економічну діяльність;
- розвиток торгівлі та сфери послуг як важливого сектору місцевої економіки.

2. Виконавчі органами місцевого самоврядування забезпечується розвиток економічної сфери життєдіяльності територіальної громади шляхом:

- визначення у Стратегії розвитку територіальної громади пріоритетних напрямів економічного розвитку, зокрема підтримки малого і середнього підприємництва, інвестиційної діяльності, агропромислового комплексу, туризму та інноваційної економіки;
- розроблення та реалізації програм економічного розвитку, залучення інвестицій, підтримки бізнесу, розвитку комунальної та інженерної інфраструктури, створення інвестиційно привабливих локацій на території громади;
- створення умов для розвитку підприємництва через спрощення адміністративних процедур, цифровізацію послуг, розвиток місцевої інфраструктури та підтримку бізнес-ініціатив;
- сприяння розвитку туристичної галузі та формування туристичного бренду громади на основі виноробної, гастрономічної та рекреаційної спеціалізації;
- забезпечення впровадження принципів сталого розвитку, енергоефективності та екологічної безпеки в економічній діяльності громади;
- розроблення та реалізації плану доброчесності (антикорупційної програми), забезпечення прозорості управлінських рішень у сфері економічного розвитку та використання ресурсів громади.

Стаття 69. Підтримка ветеранів/ветеранок війни

1. Виконавчі органи та посадові особи місцевого самоврядування в рамках здійснення своїх повноважень приймають надання підтримки та забезпечення добробуту ветеранів війни, членів їхніх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів/ветеранок війни, членів сімей загиблих

(померлих) Захисників і Захисниць України, членів сімей осіб, які захоплені в полон або які набули статусу осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, постраждалих учасників Революції Гідності та членів сімей осіб, яким посмертно присвоєно звання Герой України (далі - ветеранів/ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України).

2. З метою забезпечення гідного життя, шани та поваги в територіальній громаді до ветеранів/ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України виконавчі органи та посадові особи місцевого самоврядування:

- 1) забезпечують реалізацію державної ветеранської політики;
- 2) сприяють забезпеченню ветеранів/ветеранок, членів їх сімей, а також членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України медичними послугами відповідно до затверджених державних програм;
- 3) затверджують місцеві програми у сфері підтримки ветеранів /ветеранок та за згодою беруть участь у розробленні та виконанні державних і регіональних програм у цій сфері;
- 4) забезпечують можливість доступу ветеранів/ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України до ветеранських просторів, центрів психологічної та фізкультурно-спортивної реабілітації у територіальних громадах;
- 5) здійснюють моніторинг потреб ветеранів/ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України у визначеному ними порядку;
- 6) сприяють забезпеченню здійснення пристосування житла до потреб ветеранів/ветеранок з інвалідністю, у разі такої потреби в порядку, встановленому законодавством, та в межах наявних коштів;
- 7) ведення обліку, упорядження і збереження військових поховань та встановлення імен невідомих воїнів;
- 8) беруть участь у реалізації програмних документів державної ветеранської політики;
- 9) сприяють формуванню в територіальній громаді культури поваги, вдячності за їх службу, подвиг і жертвність ветеранів/ветеранок;
- 10) організовують заходи із залучення ветеранів/ветеранок до формування української національної та громадянської ідентичності у громадах;
- 11) підтримують ветеранські громадські об'єднання;
- 12) здійснюють інші повноваження, визначені законодавством.

3. Взаємодія органів місцевого самоврядування з ветеранськими об'єднаннями, громадськими організаціями, благодійними фондами та іншими зацікавленими сторонами здійснюється через створення та роботу консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування та їх посадових особах.

4. Питання, що стосуються ветеранів/ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України,

підлягають розгляду посадовими особами та виконавчими органами місцевого самоврядування з урахуванням пропозицій консультативно-дорадчих органів та представників ветеранських організацій.

РОЗДІЛ VII. ПОРЯДОК ІНФОРМУВАННЯ, ЗВІТУВАННЯ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ДЕПУТАТІВ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ПЕРЕД ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ

Стаття 70. Засади інформування жителів територіальної громади про діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів сільської ради

1. Виконавчі органи та посадові особи місцевого самоврядування періодично, але не менш як один раз на рік, інформують жителів про виконання програм соціально- економічного та культурного розвитку, бюджету територіальної громади, з інших питань місцевого значення.

2. Депутати не менше як один раз на рік, інформують жителів про роботу сільської ради та її виконавчих органів, про виконання планів і програм економічного і соціального розвитку, інших місцевих програм, бюджету територіальної громади, рішень сільської ради і доручень виборців.

3. Інформація про діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів сільської ради подається у спосіб, що забезпечує доступність її сприйняття, серед іншого із застосуванням методу спрощеної мови та викладення у форматі легкого читання, згідно з вимогами передбаченими законодавством.

4. Інформація, зазначена у частині першій і другій цієї статті, за результатами року оприлюднюється до кінця січня наступного за звітним періодом на офіційному вебсайті сільської ради, за можливості поширюється в медіа та іншими способами.

Стаття 71. Загальні засади звітування виконавчих органів сільської ради та посадових осіб органу місцевого самоврядування, депутатів ради перед територіальною громадою

1. Звітування ради та її посадових осіб здійснюється з метою забезпечення прозорості діяльності виконавчих органів ради та її посадових осіб, а також інформування населення про вирішення питань місцевого значення.

2. Про свою роботу перед територіальною громадою звітують:

2.1. Сільський голова – перед територіальною громадою та, на вимогу перед радою;

2.2. Депутати ради – перед територіальною громадою;

2.3. Старости – перед радою та жителями старостинського округу.

3. Процедура звітування перед територіальною громадою відбувається у порядку, визначеному чинним законодавством, цим Статутом, регламентом та рішеннями ради.

4. Про місце, час і спосіб організації звітування перед територіальною громадою сільський голова, староста, депутат ради, повідомляє не пізніше ніж за 10 днів до дня звітування через місцеві засоби масової інформації та/або шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному вебсайті ради.

5. Відкрита зустріч з територіальною громадою організовується та здійснюється у спосіб (наживо або у режимі відеоконференції), який дозволяє жителям поставити запитання, висловити зауваження та подати пропозиції.

6. Письмові звіти, надані сільським головою, депутатами, старостою, оприлюднюються на офіційному вебсайті ради. Автор віту має забезпечити його своєчасне подання до Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій, цифровізації та адміністративних послуг для попереднього оприлюднення.

Стаття 72. Звітування сільського голови

1. Сільський голова зобов'язаний звітувати про свою роботу перед територіальною громадою не менше двох разів на рік, до 1 квітня року, наступного за звітним, та 1 жовтня поточного року.

2. Письмовий звіт сільського голови перед територіальною громадою може включати, крім інформації про його діяльність, відомості про:

1) пріоритети роботи та цілі на наступний звітний період;

2) результати досягнення поставлених цілей в минулому звітному періоді;

3) залучення жителів до вирішення питань місцевого значення в порядку передбаченому цим Статутом та результати, яких вдалося досягнути;

4) реалізацію документів стратегічного планування розвитку територіальної громади;

5) виконання бюджету територіальної громади;

6) здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності виконавчими органами сільської ради;

7) інші питання місцевого значення.

3. Інформація про місце, час і спосіб організації звітування сільського голови перед територіальною громадою оприлюднюється на офіційному вебсайті ради не пізніше ніж за 7 календарних днів до дня проведення відкритої зустрічі.

4. Письмовий звіт сільського голови про свою роботу оприлюднюється на офіційному вебсайті ради та розміщується у

приміщенні ради не пізніше, ніж за 7 календарних днів до дня проведення відкритої зустрічі.

5. Сільський голова звітує перед територіальною громадою під час проведення відкритої зустрічі у спосіб (наживо або у режимі відеоконференції), що дає змогу жителям поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції.

6. Сільський голова зобов'язаний прозвітувати перед радою про роботу виконавчих органів ради на вимогу не менше половини депутатів сільської ради у визначений ними строк, але не раніше наступної чергової сесії.

7. Звітування перед сільською радою відбувається на її пленарних засіданнях.

8. Звітування сільського голови перед сільською радою, у тому числі, має містити інформацію:

- 1) доповідь про його роботу та роботу виконавчих органів сільської ради за звітний період;
- 2) про хід і результати виконання бюджету територіальної громади;
- 3) про реалізацію затверджених сільською радою документів стратегічного планування;
- 4) про роботу його заступників;
- 5) відповіді на запитання депутатів сільської ради.

Стаття 73. Звітування депутатів сільської ради

1. Депутати сільської ради не менше одного разу на рік до кінця червня року, наступного за звітним, звітують про свою роботу перед територіальною громадою.

2. Письмовий звіт депутата про його діяльність перед територіальною громадою, в тому числі, має містити інформацію про:

1) його діяльність у сільській раді та в її органах, до яких його обрано – кількісну інформацію про присутність на пленарних засіданнях сільської ради і засіданнях постійних та інших комісій сільської ради, робочих груп, їх співвідношення до загальної кількості засідань сільської ради, депутатських комісій і робочих груп;

2) його роботу у виборчому окрузі, з виборцями (особистий прийом громадян тощо), виконання доручень виборців, відповіді на поставлені запитання;

3) прийняті сільською радою та її органами рішення, хід їх виконання;

4) особисту участь в обговоренні, прийнятті та організації виконання рішень сільської ради, її органів, а також доручень виборців;

5) інформацію про головні проблеми, над вирішенням яких працював депутат;

6) інші важливі для життєдіяльності територіальної громади питання, а також важливі питання, на розсуд депутата ради.

3. Сільська рада кожного року до 1 лютого затверджує графік звітування - визначає орієнтовні строки проведення звітів депутатів сільської ради перед виборцями.

4. Інформація про місце, час і спосіб організації звітування депутатів сільської ради оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради не пізніше, ніж за 7 календарних днів до дня проведення відкритих зустрічей.

5. Письмові звіти депутатів про свою роботу оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради та розміщується у приміщенні сільської ради не пізніше, ніж за 7 календарних днів до дня проведення відкритої зустрічі.

6. Депутати сільської ради звітують про свою роботу під час проведення відкритої зустрічі у спосіб, що дає змогу виборцям поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції.

7. Звітування депутата сільської ради може бути проведено в будь-який час на вимогу зборів виборців за місцем проживання, трудової діяльності або навчання, а також органів самоорганізації населення.

Стаття 74. Звітування виконавчих органів сільської ради

1. Виконавчі органи сільської ради (виконавчий комітет сільської ради, відділи, управління, служби та департаменти) в особі їх керівників звітують перед територіальною громадою не менше двох разів на рік до 1 березня року, наступного за звітним, та 1 вересня поточного року, шляхом розміщення письмових звітів на офіційному вебсайті сільської ради на відповідних сторінках виконавчих органів.

2. Письмовий звіт виконавчих органів сільської ради може включати, крім інформації про їх діяльність, відомості про:

- 1) виконання бюджету територіальної громади;
- 2) виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку;
- 3) виконання цільових програм з інших питань самоврядування;
- 4) плани на наступний рік;
- 5) володіння, користування чи розпорядження комунальним майном;
- 6) інші питання місцевого значення.

3. Сільський голова своїм розпорядженням кожного року до 1 лютого затверджує графік звітування - визначає орієнтовні строки розміщення звітів виконавчих органів перед територіальною громадою на офіційному вебсайті сільської ради.

4. Інформація про графік розміщення звітів виконавчих органів перед територіальною громадою оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради, не пізніше, ніж за 7 календарних днів до дня розміщення звітів.

Стаття 75. Звітування старости

1. Староста не рідше одного разу на рік протягом першого кварталу року, наступного за звітним, звітує про свою роботу перед жителями старостинського округу.

2. Письмовий звіт старости перед жителями відповідного старостинського округу може включати в себе, крім інформації про його діяльність, відомості про:

- 1) реалізацію документів з планування розвитку територіальної громади в частині, що стосується відповідного старостинського округу;
- 2) виконання бюджету територіальної громади в частині, що стосується відповідного старостинського округу;
- 3) план роботи на наступний звітний період;
- 4) результати виконання плану роботи, оголошеного під час попереднього звітування із зазначенням вжитих заходів, а в разі невиконання (часткового виконання) попереднього плану – відповідні причини;
- 5) інші питання місцевого значення.

3. Інформація про місце, час і спосіб організації звітування старост перед територіальною громадою оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради не пізніше, ніж за 7 календарних днів до дня проведення відкритої зустрічі.

4. Письмовий звіт розміщується на офіційному вебсайті сільської ради та розміщується у приміщенні сільської ради, а також у приміщенні старостату, не пізніше, ніж за 7 календарних днів до дня проведення відкритої зустрічі.

5. Заслуховування звіту старости перед жителями старостинського округу відбувається на відкритій зустрічі, у спосіб, що дає можливість жителям старостинського округу поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції.

6. Староста на вимогу не менш як третини депутатів - у визначений сільською радою термін, звітує про свою роботу.

7. Звітування старости перед сільською радою включає доповідь про його роботу за звітний період, реалізацію затверджених сільською радою документів з планування розвитку територіальної громади в частині, що стосується відповідного старостинського округу, відповіді на запитання депутатів сільської ради.

Стаття 76. Інформування про діяльність суб'єктів господарювання, що перебувають у комунальній власності територіальної громади

1. Суб'єкти господарювання, що перебувають у комунальній власності територіальної громади, здійснюють інформування жителів про свою діяльність.

2. Предметом інформування є господарська і фінансова діяльність, послуги, тарифи на них та інша діяльність цих суб'єктів господарювання, що визначається Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" та переліком інформації, яка підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному вебсайті сільської ради та, за наявності, на власному вебсайті суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ VIII. УЧАСТЬ МОЛОДІ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Стаття 77. Участь молоді у місцевому самоврядуванні

1. Основними завданнями органів та посадових осіб місцевого самоврядування в реалізації права молоді на участь у місцевому самоврядуванні є:

1) створення умов для залучення молоді до громадського, політичного, соціально-економічного, культурного життя територіальної громади, популяризація ролі та важливості участі молоді у процесі ухвалення рішень;

2) підтримка молоді в реалізації її соціально-економічного потенціалу, питань професійного розвитку, працевлаштування, задоволення освітніх, медичних, культурних та інших потреб;

3) формування громадянської, національної та культурної ідентичності української молоді;

4) сприяння інституційному розвитку молодіжних та дитячих громадських об'єднань, молодіжних центрів, посилення їхньої ролі у процесі соціалізації молоді;

5) розвиток молодіжної інфраструктури,

6) розвиток громадянської освіти дітей та молоді для всіх суспільних груп, в тому числі осіб з інвалідністю.

2. Органи та посадові особи місцевого самоврядування визначають форми та порядок залучення молоді до вирішення питань місцевого значення.

3. Жителі, яким виповнилося 14 років, мають право ініціювати та брати участь у таких формах участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення, як місцева ініціатива, громадські слухання, публічні консультації, консультативно-дорадчий орган при органі та/або посадовій особі місцевого самоврядування, електронні петиції та в інших формах участі, що не суперечать закону.

4. Участь молоді у вирішенні питань місцевого значення забезпечується шляхом залучення та розгляду їх пропозиції під час прийняття актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Органи та посадові особи місцевого самоврядування інформують молодь про результати розгляду порушеного ними питання або наданих пропозицій та отримує роз'яснення щодо можливості їх врахування.

5. Залучення молоді до вирішення питань місцевого значення здійснюється через такі форми, як молодіжні ради, студентське та учнівське самоврядування, залучення молоді до участі у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади, молодіжні центри та простори, шкільний громадський бюджет, проведення консультацій, залучення до реалізації проєктів, спрямованих на розвиток територіальної громади тощо.

Стаття 78. Молодіжна рада

1. Молодіжна рада – це молодіжний консультативно-дорадчий орган, що може утворюватися при органах та посадових особах місцевого самоврядування з метою залучення молоді до вирішення питань місцевого значення.

2. Орган, при якому утворюється молодіжна рада, затверджує положення про молодіжну раду та здійснює організаційно-методичне забезпечення її діяльності.

3. Молодіжна рада:

1) сприяє реалізації права молоді на участь у життєдіяльності громади;

2) надає органам та посадовим особам місцевого самоврядування пропозиції щодо організації консультацій з молоддю;

3) надає пропозиції, висновки, рекомендації щодо питань, що стосуються молоді та має право ініціювати питання на розгляд сільської ради, її виконавчих органів та сільського голови;

4) розробляє спільно молодіжними, дитячими громадськими об'єднаннями та іншими суб'єктами, що здійснюють молодіжну роботу пропозиції щодо пріоритетів розвитку у сфері молодіжної політики;

5) здійснює моніторинг і оцінку ефективності розвитку у сфері молодіжної політики;

6) бере участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів, спрямованих на розвиток у сфері молодіжної політики;

7) вивчає стан виконання законів України, інших нормативно-правових актів, що стосуються молоді;

8) виконує інші завдання, визначені положенням про молодіжну раду.

4. Молодіжна рада діє на засадах добровільності, відкритості, прозорості та звітує перед громадськістю про свою діяльність відповідно до затвердженого положення.

Стаття 79. Роль сільської ради, її виконавчих органів та сільського голови у сфері молодіжної політики

1. Сільська рада, її виконавчі органи та сільський голова у межах своїх повноважень:

1) розробляють та реалізують місцеву цільову програму щодо підтримки та розвитку молоді та молодіжної політики з урахуванням положень Національної молодіжної стратегії, місцевих потреб і запитів молоді, здійснюють оцінку ефективності їх реалізації;

2) проводять, аналізують та забезпечують вивчення соціально-економічних обставин, потреб, цінностей, пріоритетів молоді, рівня її залученості до суспільного життя;

3) передбачають у профільній програмі щодо підтримки та розвитку молоді та молодіжної політики підготовку та підвищення кваліфікації молодіжних працівників;

4) забезпечують формування, оптимізацію та розвиток молодіжної інфраструктури;

5) сприяють створенню та діяльності молодіжних центрів, забезпечує діяльність молодіжних центрів комунальної форми власності, інших установ, що забезпечують соціальний захист, самореалізацію та розвиток потенціалу молоді;

6) надають всебічну підтримку установам та організаціям, що здійснюють підготовку та підвищення кваліфікації молодіжних працівників, членів молодіжних та дитячих громадських об'єднань;

7) сприяють діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань, інших суб'єктів молодіжної роботи, у тому числі шляхом їх залучення до реалізації програм, надання грантів на конкурсних засадах, у порядку, визначеному законодавством;

8) сприяють створенню молодіжних рад, інших консультативно-дорадчих та робочих органів для забезпечення участі молоді у розвитку молодіжної політики, вирішенню інших питань, що стосуються молоді;

9) розробляють місцеві фінансово-кредитні механізми забезпечення економічної доступності житла для молодих сімей та молодих осіб;

10) можуть встановлювати премії, стипендії, інші заохочувальні відзнаки за особливі досягнення молоді в різних сферах;

11) здійснюють інші повноваження, визначені законом.

Стаття 80. Молодіжні центри та простори

1. На території територіальної громади створюються молодіжні центри та простори. Вони утворюються та діють з метою забезпечення рівного доступу молоді, у тому числі з маломобільних груп населення, до послуг, що надаються молодіжними центрами, раціонального та ефективного використання ресурсів, впорядкування та розвитку мережі

місцевих молодіжних центрів та просторів, загальної координації їхньої діяльності, розвитку та підтримки молодіжних ініціатив.

2. Молодіжні центри комунальної форми власності можуть утворюватися та діяти на базі закладів освіти, культури, спортивного профілю, охорони здоров'я, соціального захисту тощо.

3. Молодіжна робота здійснюється з урахуванням специфіки роботи закладу та може включати надання послуг з неформальної освіти, культурного розвитку, донесення до дітей та молоді інформації про необхідність збереження здоров'я, популяризації здорового способу життя, проведення активного та змістовного дозвілля, розвитку вуличних культур.

4. Молодіжні центри сприяють соціальному та індивідуальному розвитку дітей та молоді на засадах залучення до прийняття рішень та інтеграції в життя громади, забезпечують розвиток громадянської та неформальної освіти, запроваджують інші форми змістовного дозвілля дітей та молоді, здійснюють методичне та інформаційне забезпечення діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань, інших суб'єктів молодіжної роботи.

5. Порядок функціонування молодіжного простору визначається власником (балансоутримувачем, розпорядником) будівель, споруд, інших приміщень чи земельних ділянок, на базі яких організовано молодіжний простір та відповідно до прийнятих стандартів роботи молодіжних просторів.

Стаття 81. Підтримка обдарованої молоді

1. Обдарованій молоді, активній молоді, яка бере свідому участь у житті громади, має активну громадянську позицію, долучається до учнівського/студентського самоврядування, різноманітних конкурсів, олімпіад, турнірів, популяризує громаду на міжнародній арені, сільська рада та її виконавчі органи надають всебічну підтримку з метою реалізації соціально значущих проєктів у соціальній та гуманітарній сферах у порядку, визначеному законодавством. А також сприяє проведенню регіональних та місцевих конкурсів, виставок, фестивалів, концертів, наукових конференцій тощо для виявлення, підтримки і поширення творчих досягнень молоді.

2. Сільська рада та її виконавчі органи можуть встановлювати для молоді спеціальні гранти, стипендії, стажування в органах місцевого самоврядування тощо.

РОЗДІЛ ІХ. ЗАСАДИ ВІДКРИТОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПОРЯДОК ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Стаття 82. Засадничі положення відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування

1. Інформація, що знаходиться у володінні органів та посадових осіб місцевого самоврядування, є відкритою, крім випадків, встановлених законом.

2. Право на доступ до цієї інформації гарантується обов'язками органів місцевого самоврядування:

1) надавати за запитом та оприлюднювати інформацію, крім випадків встановлених законом;

2) визначати відповідні виконавчі органи або посадових осіб, які організовують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою володіють органи місцевого самоврядування;

3) максимально спростити процедуру подання запиту та отримання інформації;

4) забезпечувати доступ до засідань сільської ради, постійних комісій сільської ради, виконавчого комітету сільської ради, крім випадків, передбачених законом;

5) визначати спеціальні місця для роботи запитувачів з документами чи їх копіями, а також надавати право запитувачам робити виписки з них, фотографувати, копіювати, сканувати їх, записувати на будь-які носії інформації тощо;

6) надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному вебпорталі відкритих даних, оприлюднювати і регулярно оновлювати перелік наборів даних, що оприлюднюються у формі відкритих даних, на офіційному вебсайті сільської ради, згідно з вимогами законодавства;

7) виконувати інші обов'язки, передбачені Законом України «Про доступ до публічної інформації», Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законами та підзаконними актами, цим Статутом, іншими рішеннями сільської ради.

3. Обмеження доступу до публічної інформації, у тому числі до пленарних засідань сільської ради, її постійних комісій, виконавчого комітету сільської ради, здійснюється в порядку передбаченому статтею 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації», виключно з метою захисту таємної, конфіденційної та / або службової інформації.

4. Обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений. Порядок роботи з документами, що містять таємну, конфіденційну, службову інформацію визначається рішеннями виконавчого комітету сільської ради.

5. Якщо у запиті на інформацію є прохання надати інформацію у формі, що забезпечує доступність її сприйняття для маломобільних запитувачів, така інформація, за наявності технічної можливості, надається згідно з вимогами передбаченими законодавством та цим Статутом.

6. Жителі можуть здійснювати громадський контроль за дотриманням прав на доступ до інформації, шляхом проведення громадського оцінювання, в порядку, передбаченому законом та цим Статутом, чи іншим способом, що не суперечить вимогам законодавства.

Стаття 83. Відкритість та прозорість пленарних засідань сільської ради, засідань постійних комісій та виконавчого комітету сільської ради

1. Пленарні засідання сільської ради, засідання її постійних комісій та виконавчого комітету сільської ради проводяться відкрито із забезпеченням права кожного бути присутнім на них, крім випадків, передбачених законом. Сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, за можливості, забезпечують фізичну безбар'єрність приміщення, в якому відбуваються пленарні засідання сільської ради, засідання її постійних комісій чи виконавчого комітету сільської ради.

2. Сільська рада, постійні комісії та виконавчий комітет сільської ради своєчасно оприлюднюють інформацію про плани проведення своїх засідань, а також час, дату, місце, проєкт порядку денного і питання, які передбачається внести на розгляд на кожне засідання.

3. Рішення про скликання сесії сільської ради оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради та іншими способами не пізніше як за 10 днів до сесії, а у виняткових випадках - не пізніше як за день до сесії із зазначенням часу скликання, місця проведення та питань, які передбачається внести на розгляд сільської ради.

4. З метою захисту таємної, конфіденційної чи службової інформації, що розглядатиметься під час засідання, сільська рада, постійна комісія чи виконавчий комітет сільської ради може ухвалити процедурне рішення про обмеження доступу до розгляду питання порядку денного, що містить таку інформацію. Відповідне рішення має містити обґрунтування такого обмеження відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» та викладається у протоколі засідання.

5. У випадку прийняття рішення про обмеження доступу до розгляду питання порядку денного, що містить інформацію з обмеженим доступом,

засідання проводиться відповідно до вимог регламентів сільської ради та її виконавчого комітету.

6. Особи присутні на пленарному засіданні сільської ради, засіданні постійних комісій чи виконавчого комітету сільської ради, мають право здійснювати звукозапис, кіно-, фото- і відеозйомку у спосіб, що не заважає проведенню засідань (за винятком розгляду питань порядку денного, що містять інформацію з обмеженим доступом).

7. Пленарні засідання сільської ради та засідання постійних комісій, до розгляду питань порядку денного яких не обмежено доступ у порядку, передбаченому частиною 5 цієї статті, транслюються в мережі Інтернет у порядку, передбаченому регламентом сільської ради. За можливості також забезпечується переклад на українську жестову мову.

8. Пленарні засідання сільської ради та засідання постійних комісій підлягають відеофіксації з подальшим зберіганням відеозапису засідання. Відеозаписи засідань оприлюднюються в частині, що транслюється відповідно о закону, невідкладно після закінчення засідання, але не пізніше наступного дня після роведення засідання, на офіційному вебсайті сільської ради чи в інший спосіб із забезпеченням відкритого доступу до відеозапису. Інформація про те, де розміщені відеозаписи з відповідним посиланням вказується на офіційному вебсайті сільської ради.

9. Протоколи пленарних засідань сільської ради та засідань постійних комісій сільської ради є відкритими та оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради невідкладно, але не пізніше 5 робочих днів з дня підписання, надаються на запит відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації". Відповідальність за оприлюднення протоколів засідань несе посадова особа, визначена розпорядженням сільського голови.

10. Порядок доступу до засідань визначається законом, цим Статутом і регламентами сільської ради та її виконавчого комітету.

Стаття 84. Загальні вимоги до функціонування офіційного вебсайту сільської ради

1. Публічна інформація, що відповідно до законів та цього Статуту підлягає обов'язковому оприлюдненню органами місцевого самоврядування територіальної громади, розміщується на офіційному вебсайті сільської ради і знаходиться за адресою: <https://shabivska-gromada.gov.ua/>

2. Інформація на офіційному вебсайті сільської ради розміщується українською мовою, а також за можливості може дублюватися офіційними мовами Ради Європи.

3. Функціонування офіційного вебсайту сільської ради передбачає технічну можливість користувачам мережі Інтернет у будь-який час доби переглядати, поширювати, копіювати (зберігати) і роздруковувати

інформацію, що на ньому є, а також забезпечує зручний пошук. Будь-яке використання матеріалів та інформації з офіційного вебсайту Шабівської сільської ради для подальшого розповсюдження, розміщення чи друкування дозволяється тільки з посиланням, та прямим гіперпосиланням для Інтернет-ресурсів, на офіційний сайт Шабівської сільської ради.

4. Офіційний вебсайт сільської ради надає можливість жителям взяти участь у публічних консультаціях, звернутися з електронними петиціями або підписувати їх, подавати електронні звернення, запити на інформацію, тощо.

5. Інформація оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради із зазначенням дати оприлюднення і дати оновлення інформації.

6. При поширенні публічної інформації через сторонні медіа, соціальні мережі чи інші способи масового поширення, з метою створення можливості для її верифікації, в тексті надається посилання на публікацію и розділ (-и) офіційного вебсайту сільської ради, де розміщена відповідна інформація, у разі якщо медіа, соціальні мережі чи інші способи масового поширення надають таку технічну можливість.

7. Офіційний вебсайт сільської ради має бути вебдоступним, тобто адаптованим до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних користувачів, в тому числі осіб з обмеженнями повсякденного функціонування, і з використанням форми, що забезпечує доступність її прийняття, серед іншого із застосуванням методу спрощеної мови та викладення у форматі легкого читання, згідно з вимогами передбаченими законодавством та цим Статутом. Зокрема, сільська рада поступово, з урахуванням можливостей, впроваджує та у подальшому забезпечує:

1) дотримання вимог чинного законодавства під час створення, модернізації, розвитку, адміністрування і забезпечення функціонування офіційного вебсайту сільської ради;

2) дотримання вимог чинного законодавства під час створення та розміщення документів в електронній формі на вебресурсах.

8. Порядок оприлюднення публічної інформації на офіційному вебсайті та вимоги до форматів визначаються рішеннями ради.

Стаття 85. Інформація, що розміщується на офіційному вебсайті сільської ради

1. На офіційному вебсайті сільської ради повинна обов'язково розміщуватися на інформація:

- найменування органу;
- структура та керівництво сільської ради, виконавчого комітету;
- контакти: місцезнаходження органу (поштова адреса, номери телефонів, факсу, адреса електронної пошти);
- інформація про старостинські округи;
- карта населених пунктів територіальної громади, історія громади;

- Статут територіальної громади;
- Регламент Шабівської сільської ради, Регламент виконавчого комітету;
- розпорядок роботи органу, графік прийому керівництвом;
- інформація про депутатський корпус, постійні комісії ради;
- інформація про виконавчий комітет: склад виконавчого комітету сільської ради, плани роботи, протоколи засідань;
- інформація про дорадчі органи виконавчого комітету;
- інформація про виконавчі органи сільської ради;
- доступ до публічної інформації;
- акти органів місцевого самоврядування, посадових осіб – рішення ради, рішення виконавчого комітету, розпорядження сільського голови
- проекти актів органів місцевого самоврядування – проекти рішень сільської ради, рішень виконавчого комітету;
- порядок денний наступної сесії;
- перелік присутніх на засіданні сесії сільської ради та поіменне голосування;
- перелік адміністративних послуг, що надаються відділом «Центр надання адміністративних послуг»;
- відомості про наявні вакансії;
- відомості про сільський бюджет;
- стратегія розвитку громади, Програма соціально-економічного та культурного розвитку громади;
- цільові програми у відповідних сферах;
- відомості про регуляторну діяльність органу;
- відомості про проведені закупівлі товарів (робіт, послуг) за бюджетні кошти;
- інформація про майно комунальної власності територіальної громади;
- перелік комунальних підприємств, засновником яких є сільська рада;
- новини та події, які відбуваються в громаді;
- оголошення;
- посилання на вебсайти органів державної влади, органів місцевого самоврядування;
- телефони гарячих ліній;
- відомості про наявні вакансії;
- оголошення;
- петиції;
- інша інформація, висвітлення якої передбачено чинним законодавством України.

4.Додаткові розділи можуть розміщуватись на вебсайті:

- за пропозиціями депутатів (якщо відповідна позиція набрала достатню кількість голосів);

- за пропозиціями керівників відділів, секторів, управлінь;
- за пропозиціями Виконавчого комітету сільської ради

5. Дані пропозиції повинні бути погоджені з сільським головою, а у разі відсутності сільського голови- секретарем ради або з особою визначеною за розпорядженням сільського голови та подані до Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій, цифровізації та адміністративних послуг, відповідно до резолюції керівництва (або завізовані керівництвом). Начальник Управління має право додавати та змінювати розділи офіційного вебсайту Шабівської сільської ради ради та її виконавчого комітету.

6. Склад та періодичність подання інформації для вебсайту залежить від поточних змін і потреби її поновлення.

7. На вебсайті може розміщуватися інша інформація, яку суб'єкт подання інформації вважають за доцільне оприлюднити.

8. На вебсайті обов'язково розміщуються або дублюються, у разі наявності, усі бази даних та документи, що можуть бути оприлюднені і не містять державної або службової таємниці.

Не допускається розміщення інформації, розповсюдження чи оприлюднення якої заборонено законодавством.

Стаття 86. Особливості оприлюднення проєктів актів та актів органів а посадових осіб місцевого самоврядування, висновків та рекомендацій постійних комісій на офіційному вебсайті сільської ради

1. Проєкти рішень сільської ради, проєкти рішень виконавчого комітету сільської ради оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради не пізніше як за 10 робочих днів до дати їх розгляду з метою їх прийняття, крім випадків виникнення надзвичайних ситуацій та інших невідкладних випадків, передбачених законом, коли такі проєкти актів оприлюднюються негайно після їх підготовки. Вимоги цієї частини щодо строку оприлюднення не застосовуються до проєктів рішень органів місцевого самоврядування, спрямованих на надання адміністративних послуг, якщо це призведе до порушення встановленого законом строку надання відповідної адміністративної послуги.

2. Рішення сільської ради, рішення виконавчого комітету, розпорядження сільського голови (крім внутрішньоорганізаційних), висновки і рекомендації постійних комісій розміщуються на офіційному вебсайті сільської ради невідкладно, але не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа.

3. Проєкти рішень сільської ради, проєкти рішень виконавчого комітету сільської ради оприлюднюються на офіційному вебсайті ради у текстовому форматі і в повному обсязі (з усіма додатками), з зазначенням дати їх оприлюднення і дати оновлення інформації. Оприлюднення

проектів актів на офіційному вебсайті ради не позбавляє обов'язку виносити їх на публічні консультації у випадку, коли проведення таких консультацій є обов'язковим відповідно до вимог закону чи цього Статуту.

4. З метою надання якнайширшого доступу до текстів проектів і актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування може створюватись спеціальна пошукова система, що дозволяє пошук за датою, номером чи іншими реквізитами, по контексту та за іншими критеріями.

5. Обмеження доступу до текстів актів (ретушування таємної, конфіденційної чи службової інформації), відбувається згідно з вимогами Законів України «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», в порядку передбаченому рішеннями сільської ради.

6. В актах та проектах актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування не може бути обмежено доступ до інформації про витрати чи інше розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним чи комунальним майном, у тому числі про умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримують ці кошти або майно, а також до іншої інформації, обмеження доступу до якої заборонено законом.

РОЗДІЛ Х. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Затвердження Статуту та внесення змін до нього здійснюється сільською радою. Для затвердження Статуту та змін до нього в обов'язковому порядку проводяться громадські слухання.

2. Пропозиції щодо внесення змін та доповнень до Статуту мають право подавати на розгляд сільської ради сільський голова, не менш як одна третина депутатів від загального складу сільської ради, виконавчий комітет сільської ради, старости та жителі в порядку внесення місцевої ініціативи або з використанням інших форм участі жителів у вирішенні питань місцевого значення в порядку, визначеному цим Статутом.

3. Рішення про затвердження цього Статуту, текст Статуту та його додатки, а також рішення пронесення змін до Статуту оприлюднюються у порядку, встановленому частиною 5 статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

4. Акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування територіальної громади повинні бути приведені у відповідність до положень Статуту та відповідати йому.

5. Контроль за виконанням Статуту здійснюють сільська рада та її виконавчі органи, сільський голова та жителі.